

FOTOGRAFIJŲ SĄRAŠAS

- 1 nuotr.** Perkasai Nr. 48 parinkto ploto vaizdas iš ŠV pusės.
- 2 nuotr.** Perkasai Nr.48 atmatuoto ploto vaizdas iš Š pusės.
- 3 nuotr.** Perkasos Nr. 48 vaizdas pašalinus armenį. Dešinėje – pakartotinai atidengtas perkastos 46 (2008 m.) plotas su užkonservuota kapo Nr. 102 vieta.
- 4 nuotr.** Pakartotinai atidengtos 2008 m. perkastos Nr. 46 PR dalis su nebaigta tirti kapo 102 vieta ir neaiškios paskirties duobe Nr.1 (buvęs lauko Nr.103).
- 5 nuotr.** Perkasos Nr. 48 Š dalis. Gylis 45–55 cm. Atidengtų kapų duobių ir neišaiškintos paskirties duobių kontūrai iš Š pusės.
- 6 nuotr.** Perkasos Nr. 48 Š dalies vaizdas iš V pusės. Foto dešinėje apačioje papildomai atidengta perkastos Nr. 46 (2008 m.) PR dalis – kapo Nr.102 vieta.
- 7 nuotr.** Perkasos Nr. 48 P dalis. Ištirto perkastos ploto vaizdas iš Š pusės.
- 8 nuotr.** Perkasa Nr. 48. kapo 102 duobės kontūro vaizdas. Gylis 50-53 cm.
- 9 nuotr.** Bendras perkasų Nr. 46 (2008 m.) ir Nr. 48 plotas pašalinus kontrolinę juostą. Kapo Nr. 102 duobės kontūro vaizdas iš R pusės. Dešinėje – duobės Nr.1 kontūras (lauko Nr.103) ir kapo Nr.103 (lauko Nr.106) vieta.
- 10 nuotr.** Perkasa Nr.48. Ištirto kapo Nr. 102 duobės ir įkapių vaizdas iš R pusės. Gylis – 83 – 87 cm. Dešinėje – preparuojama duobė Nr.1 (lauko Nr.103) ir baigto tirti kapo Nr. 103 (lauko Nr.106) vieta.
- 11 nuotr.** Perkasa Nr. 48. Atpreparuota kapo Nr.102 ŠV dalis. Kairėje – gintarinis verpstukas *in situ*. Raudonasis trikampiais žymekliais pažymėtos suirusių dirbinių radimo vietos.
- 12 nuotr.** Perkasa Nr. 48. Atsitiktinis radinys (1) ir radiniai iš kapo Nr.102 (2-4): **1.** Buoželė, segės lankinės (l. inv. Nr. 1); **2.** Verpstukas, gintaro (l. inv. Nr. 2). **3.** Smeigtuko, lazdelinio geležinio, fragmentas (l. inv. Nr. 5). **4.** Tošinio dirbinio fragmentas – tošies likutis (l. inv. Nr. 4).
- 13 nuotr.** Perkasa Nr. 48. Kv. D, E - 6. Atpreparuotas kapas Nr.103 (lauko Nr.106).
- 14 nuotr.** Perkasa Nr. 46. Atidengtos įkapės kape Nr. 103 (buvęs lauko Nr.106) - krūtinės srityje laiptelinė segė ir peiliukas *in situ*. Vaizdas iš PR pusės.
- 15 nuotr.** Perkasa Nr. 48. Kv. D, E – 5, 6. Atlikus išpjovą kontrolinėje juostoje baigtas tirti kapas Nr.103 (lauko Nr.106). Vaizdas iš PR pusės.
- 16 nuotr.** Perkasa Nr.48. Kv.–D-5. Kapo Nr.103 (lauko Nr.106) ŠV dalyje, mirusiojo galvūgalio srityje išpreparuotas miniatiūrinis keramikinis puodelis *in situ* (už krypties rodyklės). Vaizdas iš PR.
- 17-20 nuotr.** Perkasa Nr.48. Radiniai iš kapo Nr.103 (lauko Nr.106): **17-18.** Miniatiūrinis keramikinis puodelis (l. inv. Nr.8); **19.**Segė laiptelinė (l. inv. Nr. 10); **20.** Peilis (l. inv. Nr. 12).

- 21 nuotr.** Perkasa Nr.48. Radiniai iš kapo Nr. 103 (lauko Nr. 106): vėrinys iš dviejų gintarinių karoliukų (lauko inv. Nr.9) ir žalvarinių įvijėlių. Žalvarinės įvijėlės neišliko.
- 22 nuotr.** Perkasa Nr.48. Atidengtas papildomas plotas kapui Nr.104 ir duobei Nr.2 (lauko Nr.105) ištirti.
- 23 nuotr.** Perkasa Nr.48. Atidengtas kapas Nr.104 ir ištirta duobė Nr.2 (lauko Nr.105). Vaizdas iš PV pusės.
- 24 nuotr.** Perkasa Nr.48. Kapas Nr.104. Išpreparuotos įkapės – diržo galo apkalas ir diržo sagtis (pastarosios vietą nurodo trikampis raudonas žymeklis) *in situ* (l. inv. Nr.19, 20).
- 25 nuotr.** Perkasa Nr.48. Radiniai iš vyro kapo Nr. 104: 1- deformuoto puodelio fragmentas (lauko inv. Nr.14); 2-5 – vienašmenio kalavijo fragmentai (l. inv. Nr.15, 16); 6 – ylos fragm. (l. inv. Nr.17); 7-8 diržo sagtis ir diržo galo apkalas (l. inv. Nr.19, 20); 9 - žiedas įvij. žalvar. (l. inv. Nr.18).
- 26-27 nuotr.** Perkasa Nr.48. Kv. G – J-3-7. **26.** Papildomai primatuoto ploto perkasų Nr.46 ir 48 sandūroje vaizdas.**27.** Vaizdas pasiekus įžemį. Gylis 52-55 cm. Vaizdas iš PV pusės.
- 28 nuotr.** Perkasa Nr.48. Perkasos ŠR sienos vaizdas kv. G-3-5 ribose pasiekus įžemį. Gylis 70-73 cm.
- 29 nuotr.** Perkasa Nr.48. Perkasos ŠR sienos baigiamasis preparavimo etapas (kv. G-4, 5 ribose). Vaizdas iš ŠR pusės. Matosi ištirtų kapų Nr.97 (2008 m.) ir 102 (2009 m.) vieta.
- 30-32 nuotr.** Perkasa Nr.48. Perkasos PR sienos vaizdai iš ŠV pusės. **30.** Kv. C-E – 9 ribose. **31.** Kv. F-H – 7 ribose. **32.** Kv.– H - J – 7 ribose.
- 33-35 nuotr.** Perkasa Nr.48. Perkasos PV ir ŠV sienų vaizdai iš ŠR ir PR pusės. **33.** Kv. J-7-5 ribose. **34.** Kv. J-5-3 ribose. **34. ŠV** Kv. G-J – 3 ribose iš PR pusės.
- 35-36 nuotr.** Perkasa Nr. 48. **35.** Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto studentai magistrantai (kairėje – Marius Mockus) vykdo perkaso Nr.48 kampų pririšimą GIS koordinatinių sistemoje. **36.** Ištirtos ir užverstos perkasos vaizdas iš Š pusės.
- 37-39 nuotr.** Šūrfas Nr.1. Žvalgomos teritorijos vaizdas ties kapinyno apsauginės zonos R pakraščiu: **37-** vaizdas iš Š; **38-** vaizdas iš V; **39** – vaizdas iš PV pusės. Žvalgoma teritorija – dirbama žemė.
- 40 nuotr.** Šūrfas Nr. 1. Bendras vaizdas iš PR pusės.
- 41 nuotr.** Šūrfas Nr.1. Atidengti griautiniai kapai šurfo Nr.1 plote (vaizdas iš ŠR): 105 (lauko Nr. 2); 106 (lauko nr.3, krypties rodyklės vietoje); 107 (lauko Nr.1).
- 42 nuotr.** Šūrfas Nr.1. Atidengta išpjova šurfo PV sienoje – pilnai atidengtas griautinis moters kapas Nr.102 (lauko Nr.2). Į kairę nuo kapo Nr. 102 ištirta moters kapo Nr.106 ŠV dalis (galvūgalio – krūtinės sritis).

43 nuotr. Šurfas Nr. 1. Moters kapo Nr. 105 (lauko Nr.2) detalė: atidengtos įkapės galvos – krūtinės srityje: kryžinis smeigtas su nulaužta adata šalia smeigto. Nuotraukos apačioje dešinėje – juostinių apyrankių vieta.

44-46 nuotr. Šurfas Nr.1. Moters kapo Nr. 105 (lauko Nr.2) radiniai. **44 –45.** Smeigtas IV tipo (žr. radinių sąrašą, lauko inv.Nr. 29). **46 nuotr.** Smeigtas IV tipo (žr. radinių sąrašą, lauko inv.Nr. 27).

47 nuotr. Šurfas Nr.1. Moters kapas Nr. 105. Žalvarinių juostinių apyrankių komplektas (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr. 30-34).

48 nuotr. Šurfas Nr.1. radiniai iš moters kapo Nr. 106: miniatiūriniai puodeliai (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr. 42 (1) - 43 (2)).

49 nuotr. Šurfas Nr.1. Iširtas vyro kapas Nr. 107 (lauko Nr.1). Vaizdas iš ŠV.

50 nuotr. Šurfas Nr.1. Radiniai iš vyro kapo Nr. 107: ietigaliai (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr. 48-51);

51 - 2. Žiedas įvij. žalvar. (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr.52). **51 - 1.** Titnago dirbinys iš moters kapo Nr.105 (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr. 41).

51a nuotr. Šurfo Nr.1 ŠV sienos vaizdas iš PR pusės. Priekiniame plane iširti kapai Nr.105 (lauko Nr.2), Nr.106 (lauko Nr.3), Nr.107 (lauko Nr.1).

51b nuotr. Šurfo Nr.1 ŠR sienos vaizdas iš PV pusės. Priekiniame plane iširti kapai Nr.105 (lauko Nr.2), Nr.106 (lauko Nr.3), Nr.107 (lauko Nr.1).

51c nuotr. Šurfo Nr.1 PR sienos vaizdas iš ŠV pusės prieš išplatinant šurfo plotą PR kryptimi.

51d nuotr. Šurfo Nr.1 PR sienos vaizdas išplatinus šurfo plotą. Kape Nr.106 (lauko Nr.3) atidengtos įkapės: dešinėje – apyrankė (nuo krypties rodyklės į dešinę) ir žiedas bei apyrankės fragmentas (jų vietą nurodo trikampiai žymekliai).

51e nuotr. Šurfo Nr.1 PV sienos vaizdas išplatinus šurfo plotą PR kryptimi. Už krypties rodyklės – preparatas su apyranke (kapas Nr. 106, lauko Nr.3) prieš iškėlimą.

52-55 nuotr. Šurfas Nr.1 aplinka. Atsitiktiniai radiniai. **52-53.** Vienašmenio kalavijo apatinis skersinis (atsitiktinių rad. sąr., l. inv. Nr.83). **54.** Skirstiklis žalvar. (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.177). **55.** Diržo galo apkalo fragmentas (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.178).

56-57 nuotr. Šurfas Nr.1 aplinka. Atsitiktiniai radiniai. **56.** Apyrankės daugiakampiais galais fragm. (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.162). **57.** Segė pasaginė (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.1147); **58.** Kabučio fragm. (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.157). **59.** Dirbinių fragmentai iš suardytų degintinių kapų.

60 nuotr. Šurfas Nr.2. Vaizdas iš ŠR.

61 nuotr. Šurfas Nr.2. Vaizdas iš PR.

62 nuotr. Šurfas Nr.2. Vaizdas iš ŠV.

- 63 nuotr.** Šurfas Nr.2. Preparuojama kapo Nr. 108 duobė. Vaizdas iš ŠR pusės.
- 64 nuotr.** Šurfas Nr.2. Išpreparuotos įkapės kapo Nr.108 PR dalyje - žirgo dantų vainikai su įspraustais žaslais. Vaizdas iš V pusės.
- 65 nuotr.** Šurfas Nr.2. Kapo Nr. 108 PR dalies detalė - geležiniai žaslų fragmentai tarp žirgo dantų – statmenas žaslų lankelis (Kinnstangen), žemiau lankelio - žaslų grandis.
- 66 nuotr.** Ištirto kapo vaizdas iš PV pusės.
- 67 nuotr.** Užversto šurfo Nr.2 plotas iš Š pusės.
- 68 nuotr.** Šurfas Nr.2. Geležiniai žaslai iš kapo Nr.108 (narelis – *Kandaren* ir lankelis - *Kinnstangen*).
- 69 nuotr.** Segės fragmentas iš kapo Nr.108 duobės užpildo.
- 70 nuotr.** Kirvis iš kapo 108.
- 71-72 nuotr.** Atsitiktiniai radiniai iš šurfo 2 aplinkos: *Berlock* tipo kabučiai, apskrito kiaurakryžmio kabučio fragmentas, apskritinių ir statinėlinio smeigtukų galvutės (72 nuotr.).

PRIEDŲ SĄRAŠAS

Priedas Nr. 1. Leidimas Nr. 191 vykdyti Lazdininkų, Kalnalaukio kapinyno (5208), Kretingos raj., archeologinius tyrinėjimus, 2009-09-17.

Priedas Nr. 2. Lazdininkų, Kalnalaukio kapinyno (A1708), Kretingos r., tyrinėjimų programa 2009 metams, 2009-07-31, Nr.191.

Priedas Nr. 3. Ekspонатų perdavimo – priėmimo aktas, 2010-06-18 Nr. 3 (1 lp.). Lazdininkų, Kalnalaukio kapinyno (A1708) 2009 m. archeologinių tyrinėjimų metu aptiktų radinių kompleksas, perduotas saugoti Kretingos muziejui.

Priedas Nr. 4. Ekspонатų perdavimo – priėmimo aktas, 2008-09-08 Nr. 6 (1 lp.). Vilniaus universiteto medicinos fakulteto AHA katedrai perduoti saugoti ir tirti dantų vainikai iš Lazdininkų, Kalnalaukio kapų Nr. 103 (2009 m. tyr., perkasa nr. 48) ir Nr. 105 (2009 m. tyr., šūrfas Nr.1).

Sutartiniai ženklai

SUTARTINIAI ŽENKLAI

	JUODA ŽEMĖ		PELENAI		ŪZEMIS		MĖŠLAS
	PILKA ŽEMĖ		VELĖNA		RUDA ŽEMĖ		ŠLYNAS
	MOLIS		ODA		AKMENYS		ŠLAKAS
	PLŪKTAS MOLIS		PUVĖSIAI		AKMENŲ GRINDINYS		XX A. PERKASTA ŽEMĖ
	DEGTAS MOLIS		DURPĖS		TAŠYTI AKMENYS		ARCHEOLOGIJOS RADINYS
	SMĖLIS		ŠAKNYS		DUOBĖS KONTŪRAS		FIKSUOTAS GYLIS
	SMULKUS ŽVYRAS		SKERSINĖ MEDIENA		AKMENŲ MŪRAS		FIKSUOTAS GYLIS
	STAMBUS ŽVYRAS		IŠILGINĖ MEDIENA		PLYTŲ MŪRAS		
	KALKĖS		RĀSTAS		AKMENŲ-PLYTŲ MŪRAS		
	KALKIŲ SKIEDINYS		SUNYKUSI MEDIENA		MŪRAS PJŪVYJE		
	SMULKIOS GRIUVENOS		KERAMIKA		GRUNTINIS VANDUO		
	STAMBIOS GRIUVENOS		SKIEDROS		FIKSUOTAS PJŪVIS		
	DEGĖSIAI		APDEGUSI MEDIENA		SUODŽIAI		
	KAULAI		ASFALFAS		BEITONAS		

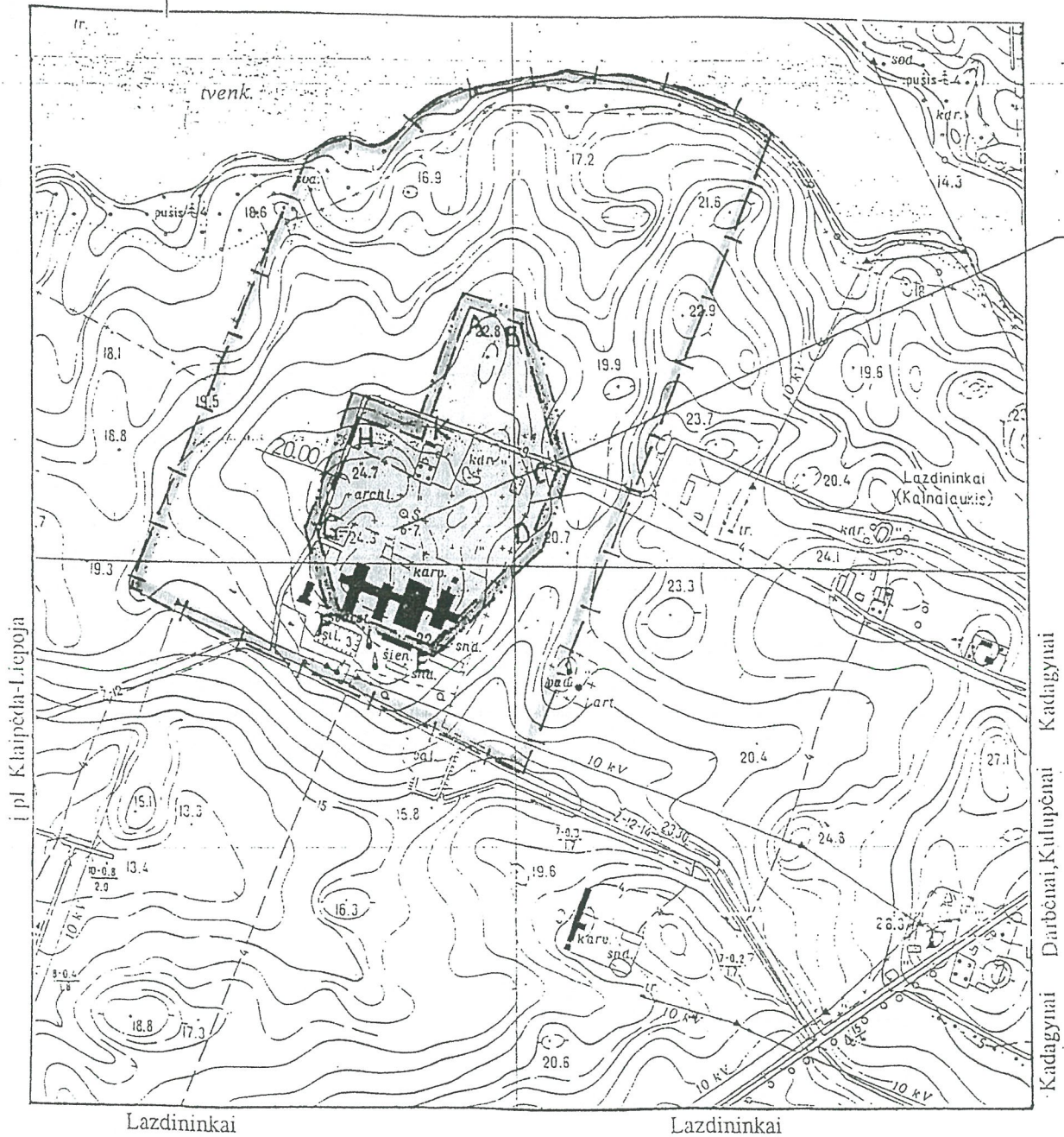
PASTABA:
SUTARTINIAI ŽENKLAI
TARPUSAVYJE DERINAMI

Brėžiniai

LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (A1708)

TERITORIJOS RIBŲ IR APSAUGOS ZONŲ PLANAS

Lazdininkų k., Darbėnų sen., Kretingos r., Klaipėdos apskr.

M 1 : 10 000 (1cm - 100m)

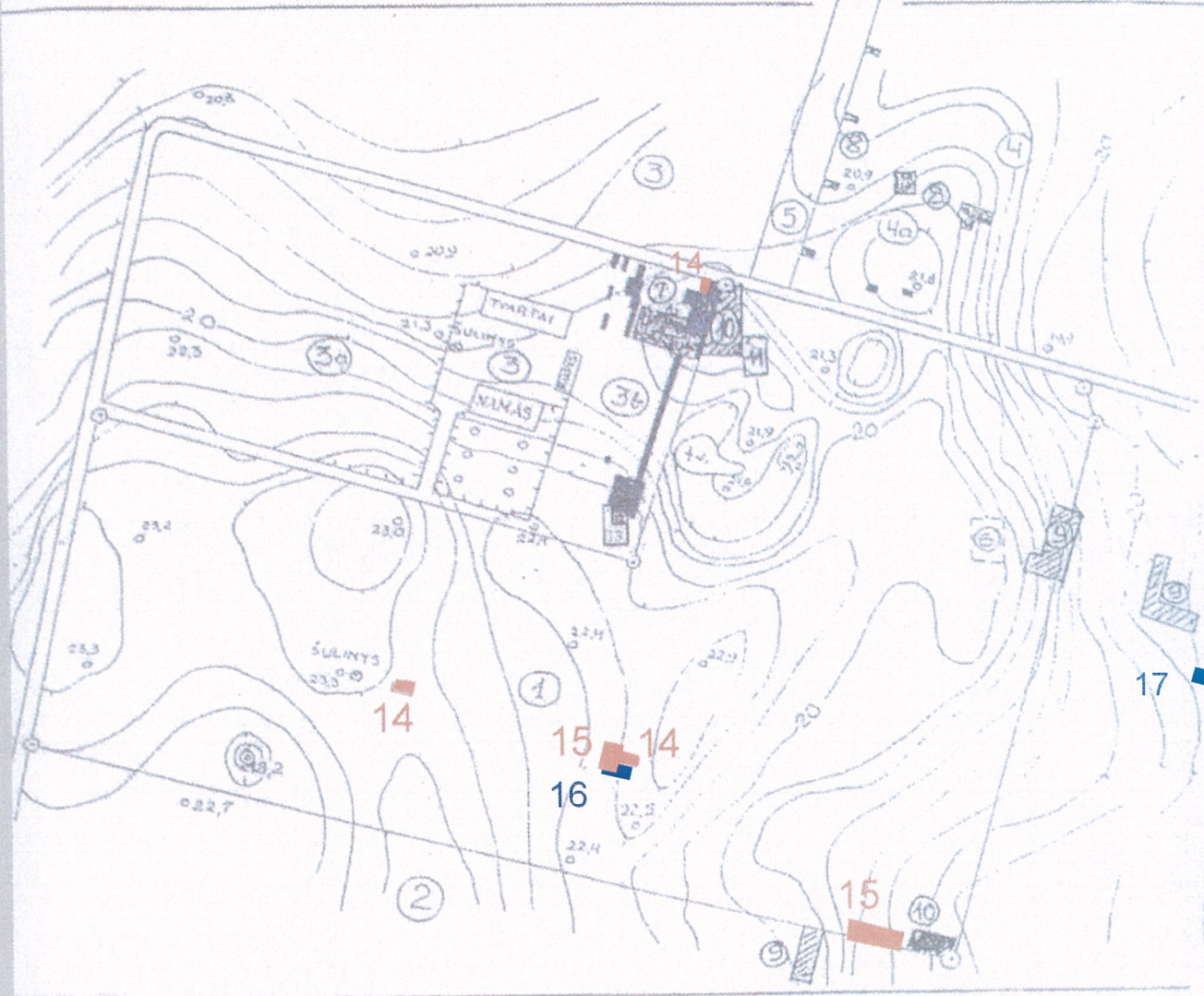
Pastabos :

1. Nekilnojamosios kultūros vertybių teritorijose esantiems visiems žemes sklypams ir jų priklausiniams yra taikomos nekilnojamųjų kultūros vertybių reglamente nustatytos šių vertybių priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygos.
2. Vizualinės apsaugos zonos šiaurės vakarinė riba sutampa su sklypų 5604/4:4 ir 5604/4:111 šiaurės vakarine riba, o pietrytinė su sklypo 5604/4:80 pietrytine riba.

Pav. 2.
Lazdininkų (Kainalaukio) kapinynas (5208),
Darbėnų s-ja, Kretingos r. sav., 2009 m.
BENDRAS 1991-2009 M. IŠTIRTŲ PLOTŲ
PLANAS

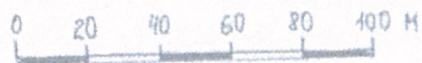
18

S

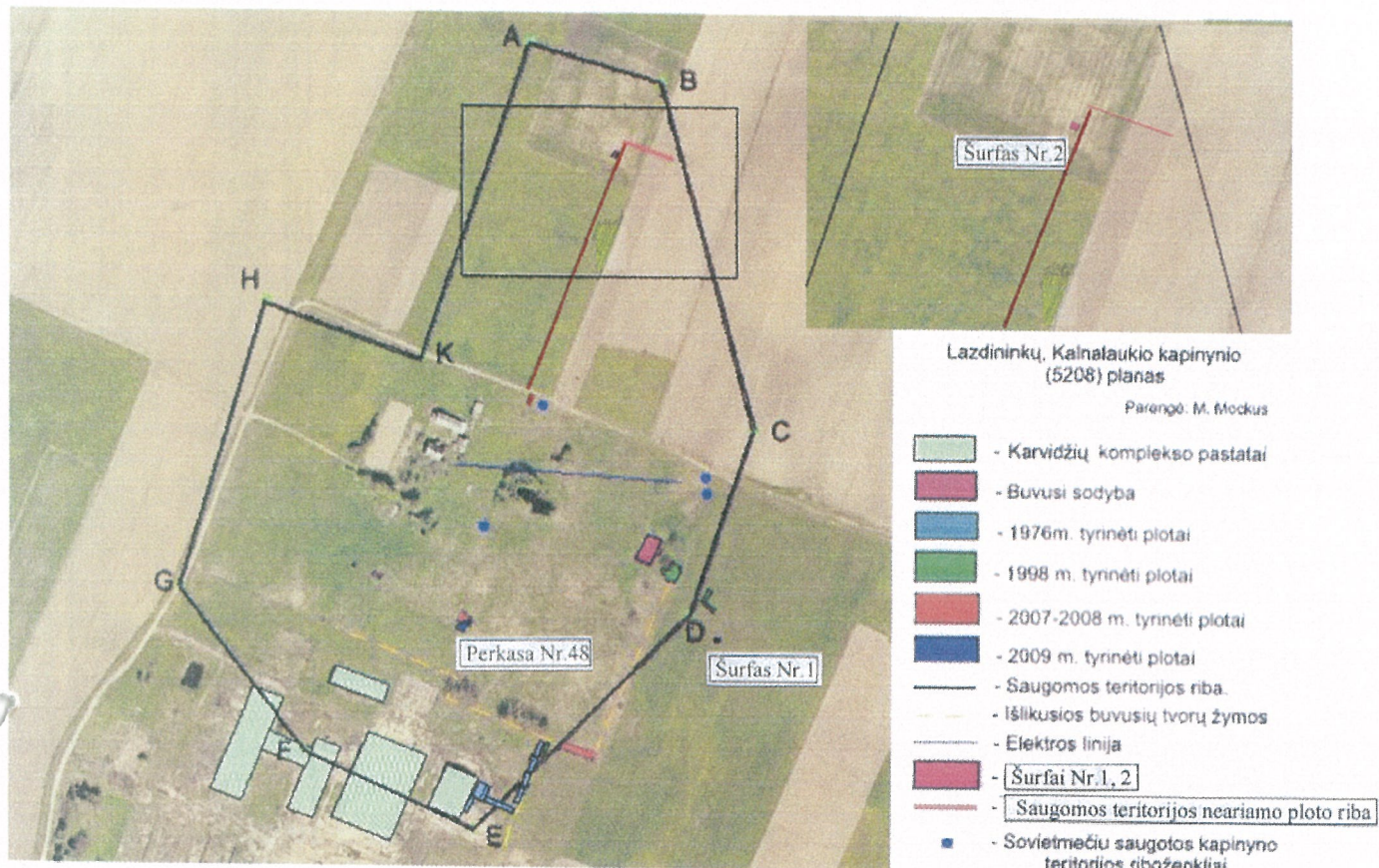

1. 1982 m. kartografuota ir iš žemės naudmenų išimta kapinyno dalis, priklausanti Darbėnų seniūnijai.
2. Užstatyta kapinyno dalis, kurioje riegso apleisto gamybinio komplekso griuvėsiai.
3. J.B.Miłašienės sodyba ir žemė (Randama archeologijos senienų).
4. P.Vaičekausko žemė (Joje 1996 m. aptikti III-IV a. kapai).
5. R.Grigalausko žemė (Randama archeologijos radinių).
6. Buv. Vaičekauskų namo pamatai.
7. 1991-1993, 1996-1997 m. Kretingos muziejaus tyrinėti plotai J.Miłašienės žemėje.
8. 1996 m. Kretingos muziejaus tyrinėti plotai P.Vaičekausko žemėje.
9. 1998 m. archeologės A.Bliujienės tyrinėti plotai.
10. 2000 m. Kretingos muziejaus tyrinėti plotai.
11. 2001 m. Kretingos muziejaus tyrinėtas plotas.
12. 2003 m. Kretingos muziejaus tyrinėtas plotas.
13. 2006 m. Kretingos muziejaus tyrinėtas plotas.
14. 2007 m. Kretingos muziejaus tyrinėti plotai.
15. 2008 m. Kretingos muziejaus tyrinėti plotai.
- 16 -18. 2009m. Kretingos muziejaus tyrinėti plotai.

M 1:2000

J.Kanarskas, 1997-2006 m.
I.Idaitė, 2007-2010m.

A

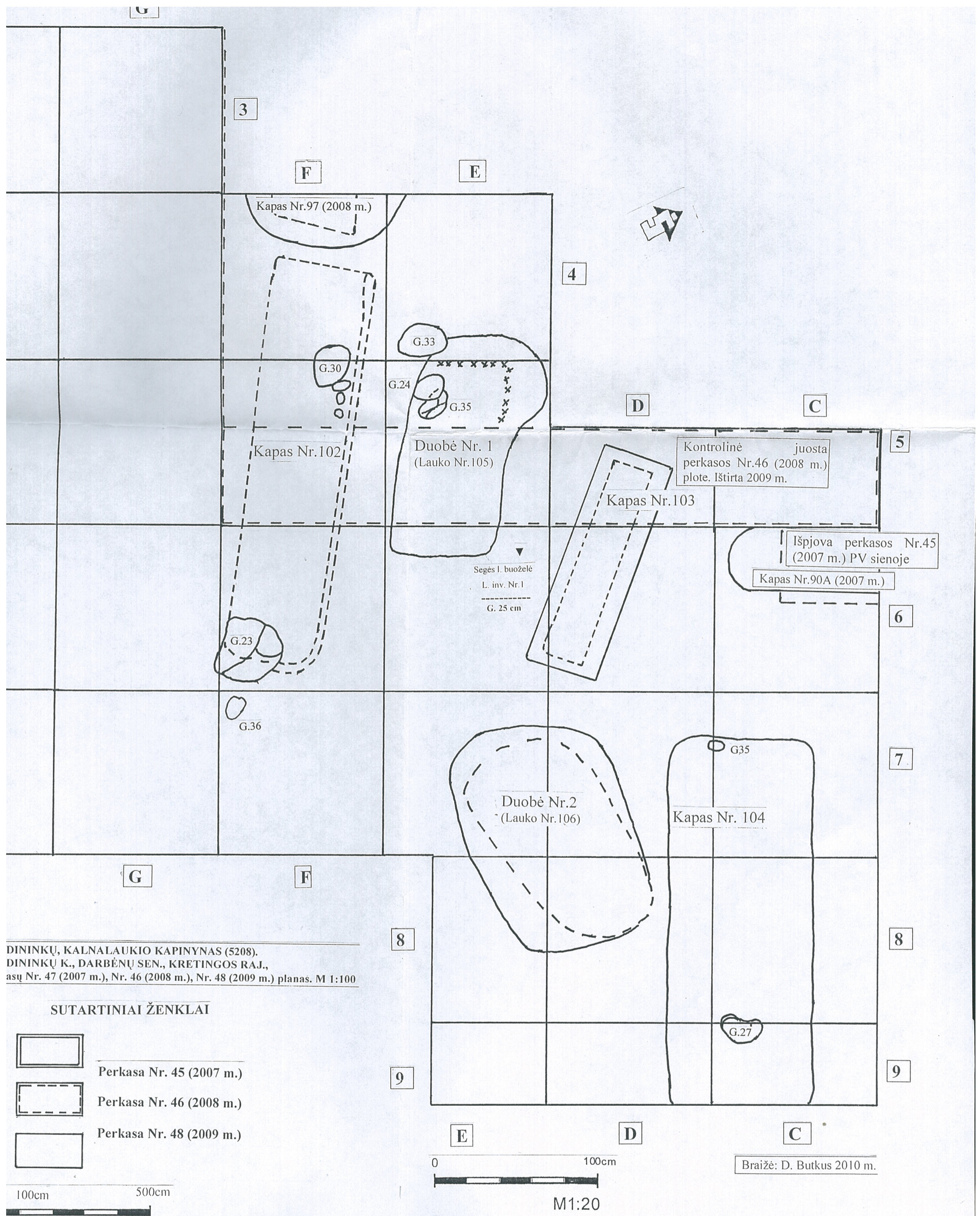

B

Pav. 3

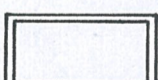
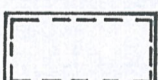
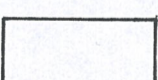
**LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.**

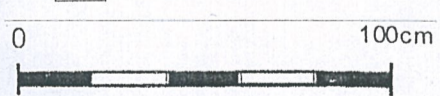
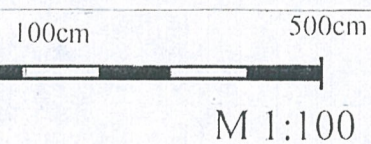
A. Saugomos kapinyno teritorijos ribų ir preliminarus archeologinių tyrimų situacijos planas. M 1:4500. B. Ištrauka iš plano. 2009 m. žvalgymų metu aptiktų radinių vietų planas. M 1:1500

DININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
 DININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ.,
 asų Nr. 47 (2007 m.), Nr. 46 (2008 m.), Nr. 48 (2009 m.) planas. M 1:100

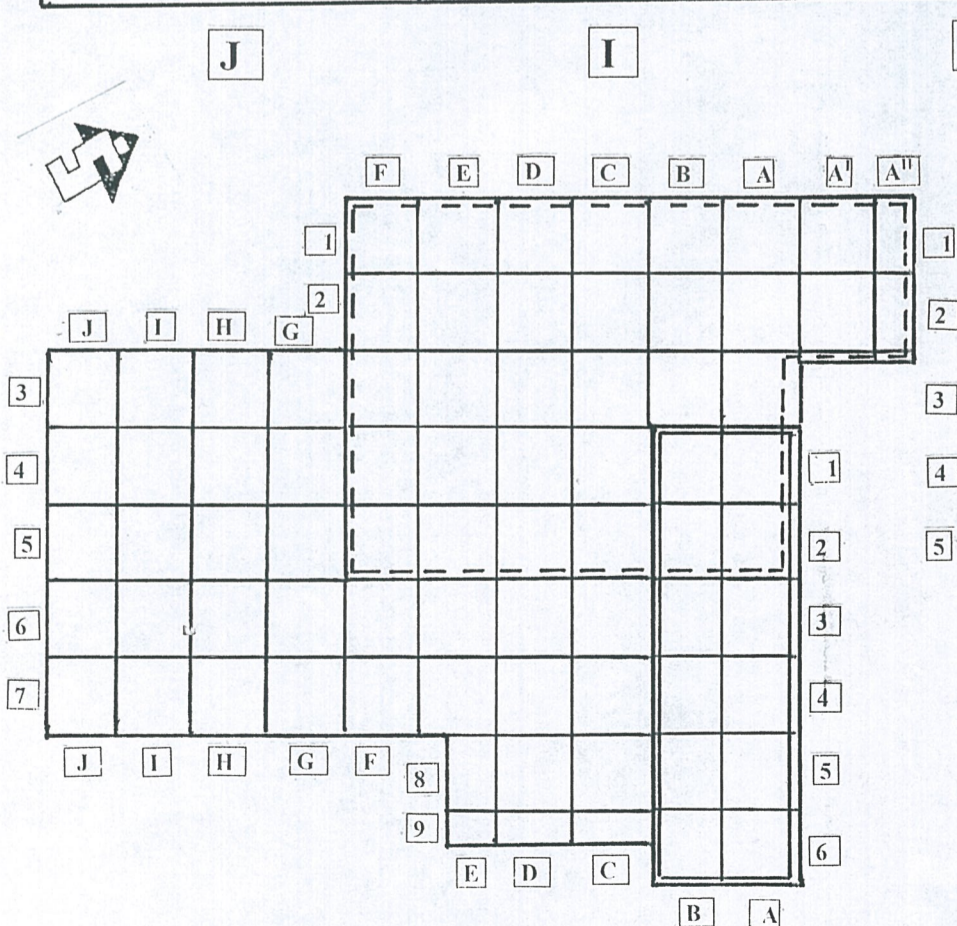
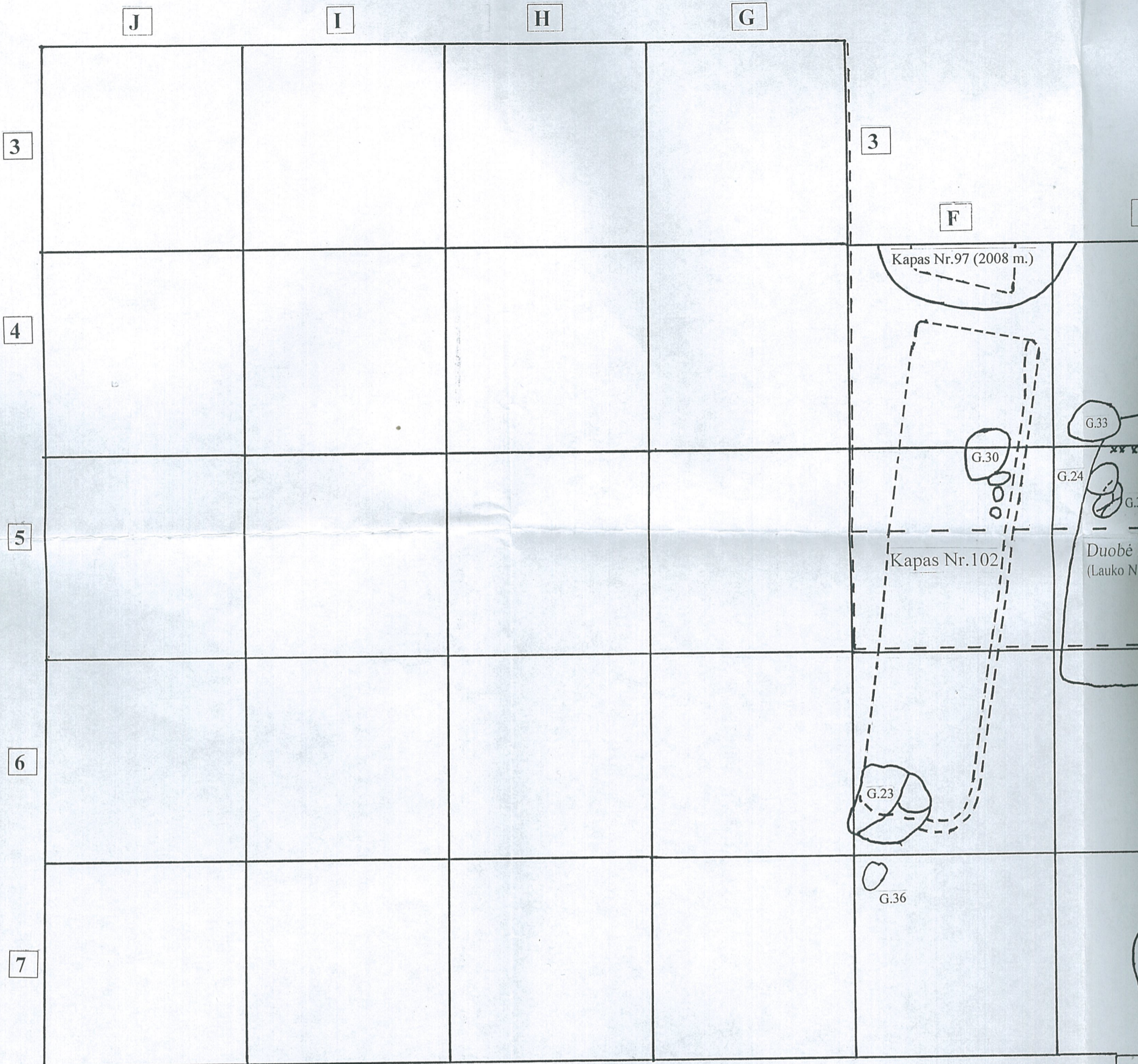
SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Perkasa Nr. 45 (2007 m.)
- Perkasa Nr. 46 (2008 m.)
- Perkasa Nr. 48 (2009 m.)

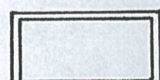
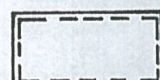
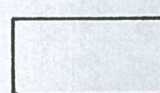
Braižė: D. Butkus 2010 m.

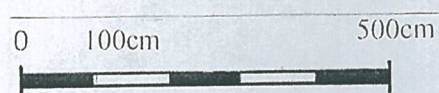
Pav. 4
LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
 Perkasa Nr.48. Kapinyno planas. M 1:20

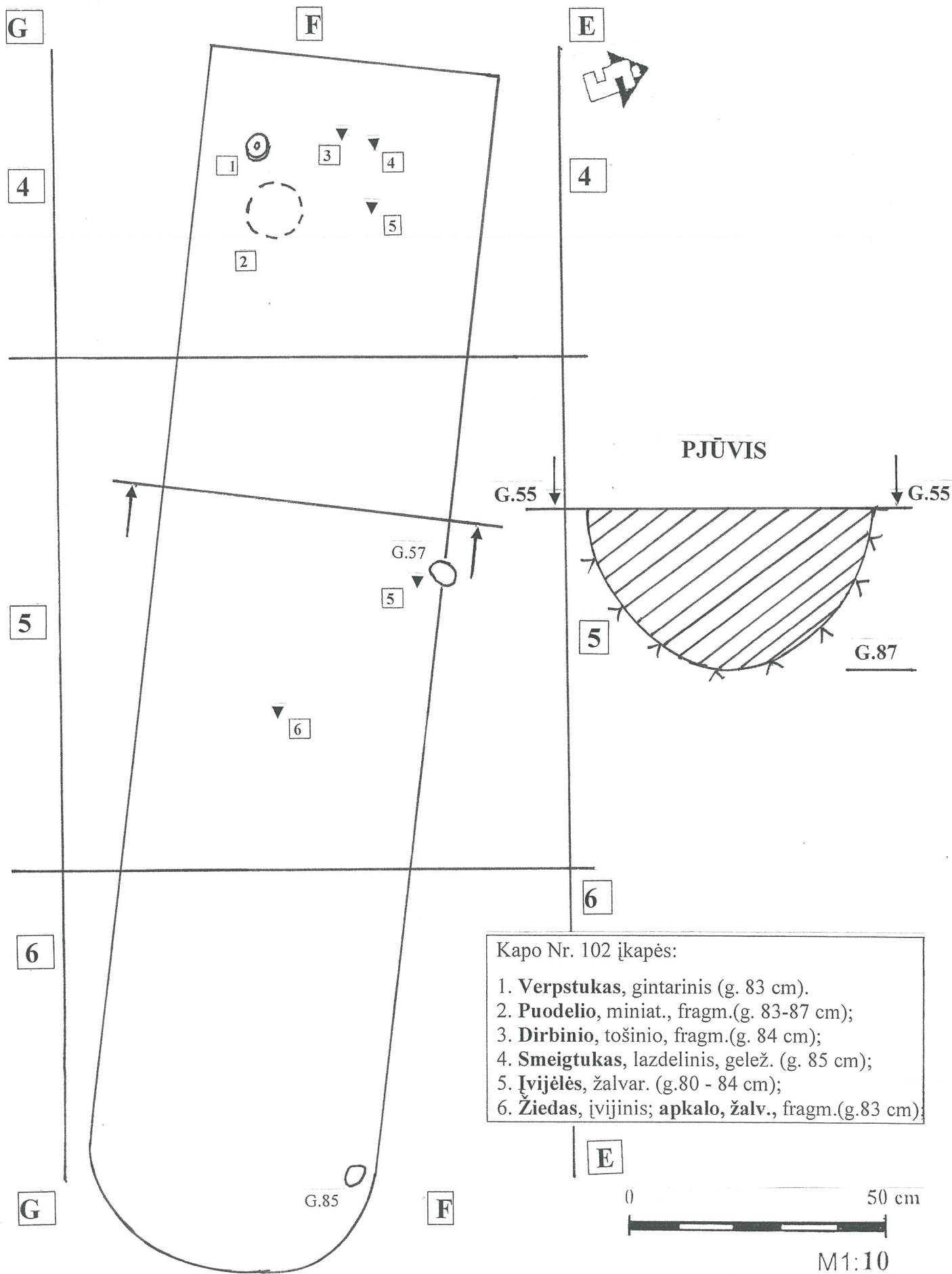
LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
 LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ.,
 Perkasų Nr. 47 (2007 m.), Nr. 46 (2008 m.), Nr. 48 (2009 m.) planas. M 1:100

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Perkasa Nr. 45 (2007 m.)
- Perkasa Nr. 46 (2008 m.)
- Perkasa Nr. 48 (2009 m.)

M 1:100

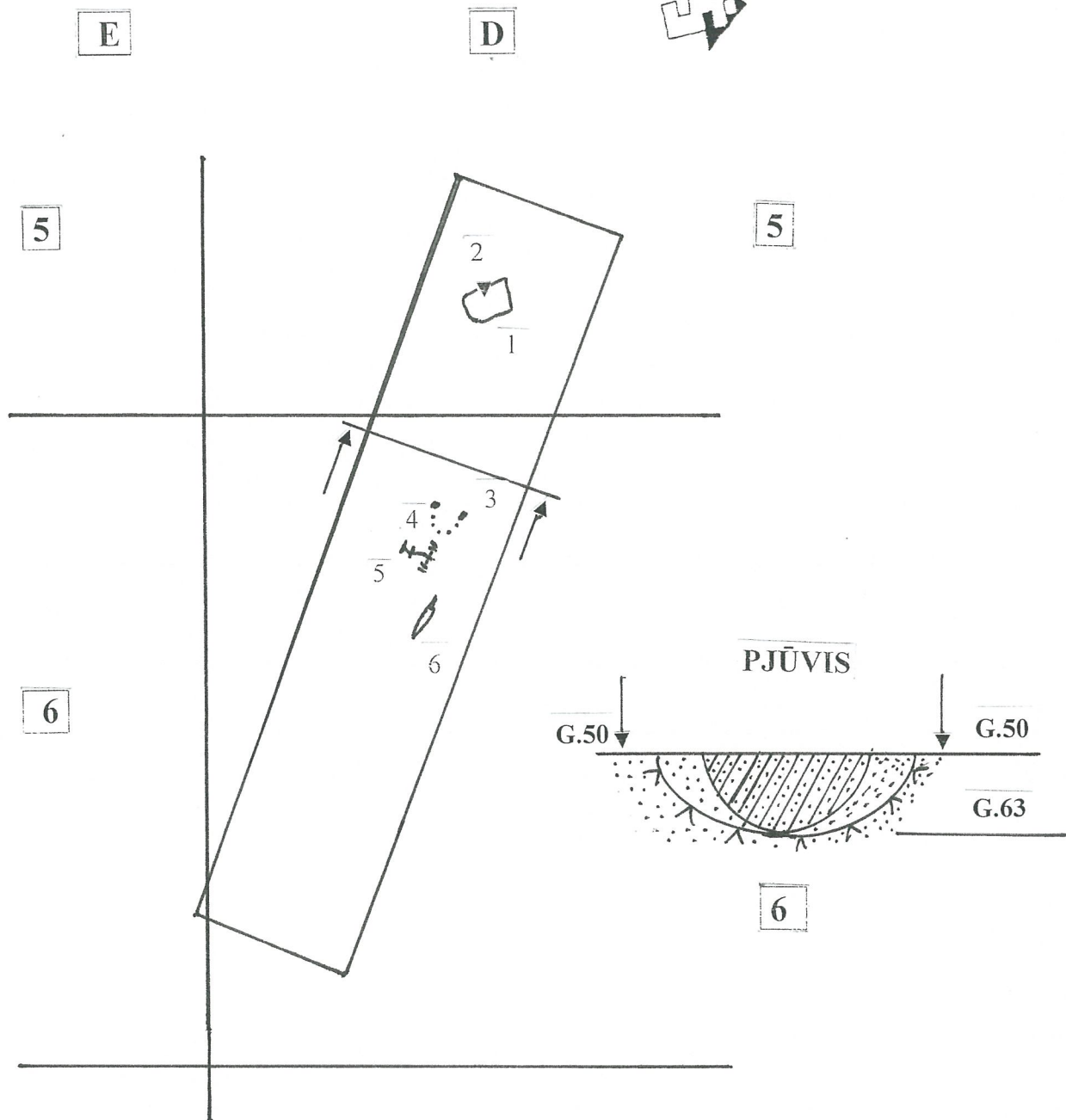

- Kapo Nr. 102 įkapės:
1. Verpstukas, gintarinis (g. 83 cm).
 2. Puodelio, miniat., fragm.(g. 83-87 cm);
 3. Dirbinio, tošinio, fragm.(g. 84 cm);
 4. Smeigtukas, lazdelinis, gelež. (g. 85 cm);
 5. Įvijėlės, žalvar. (g.80 - 84 cm);
 6. Žiedas, įvijinis; apkalo, žalv., fragm.(g.83 cm);

Braižė: D. Butkus 2010 m.

Pav. 5

**LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
Perkasa Nr.48. Kapo Nr.102 planas. M 1:10**

Kapo Nr. 103 įkapės:

1. Puodelis (g. 60 cm).
2. Titnago nuoskala (g. 55 cm);
3. Vėrinys (2 gintar. karoliai, įvijos žalv.), (g. 62 cm);
4. Dantų vainikai, (g. 60 cm);
5. Segė, lank., laiptelinė (G.63 cm);
6. Peiliukas, gelež. (g.62 cm);

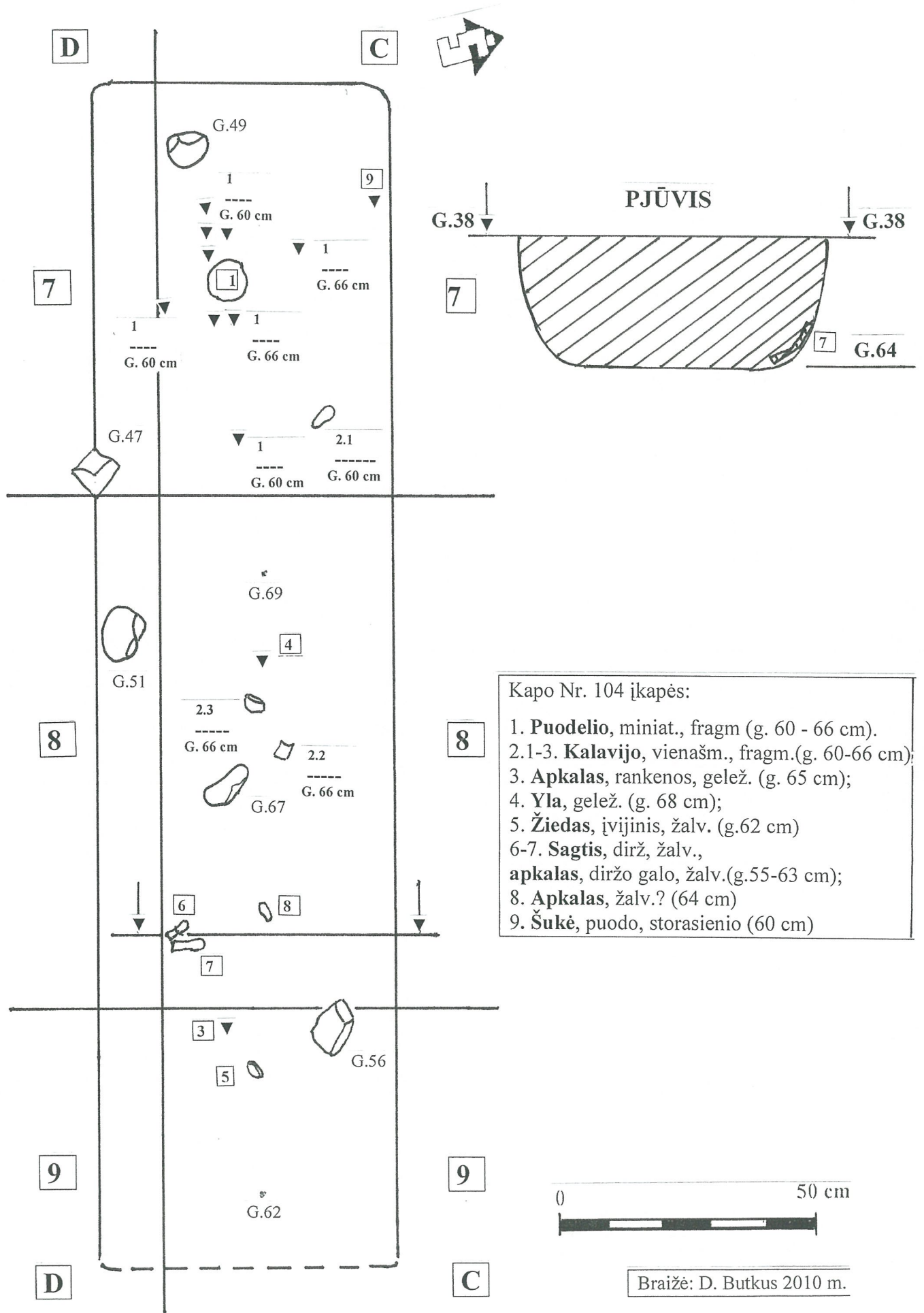

M1:10

Braižė: D. Butkus 2010 m.

Pav. 6

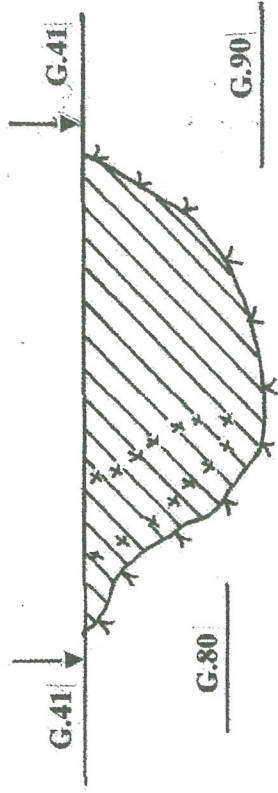
LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
Perkasa Nr.48. Kapo Nr.103 planas. M 1:10

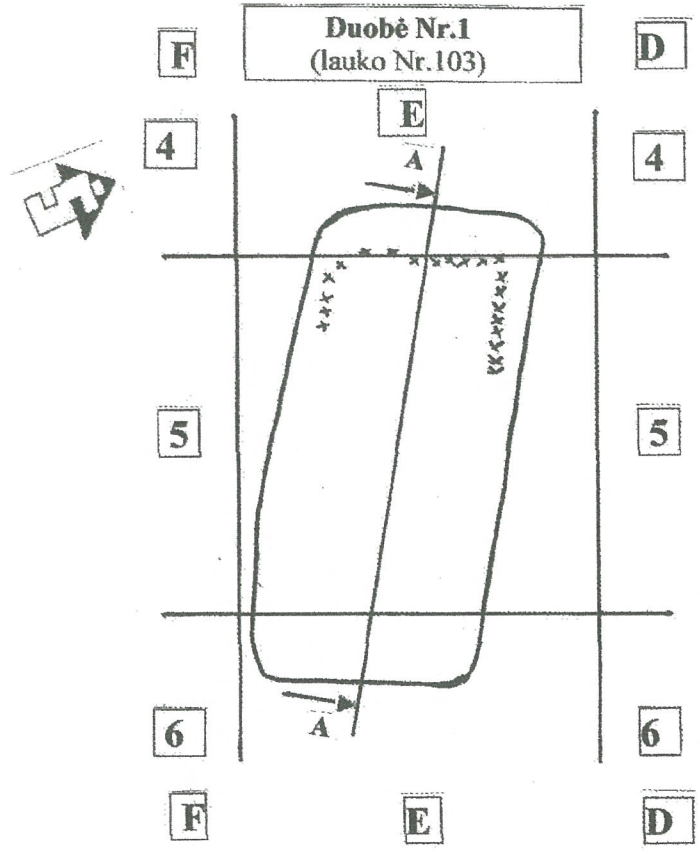
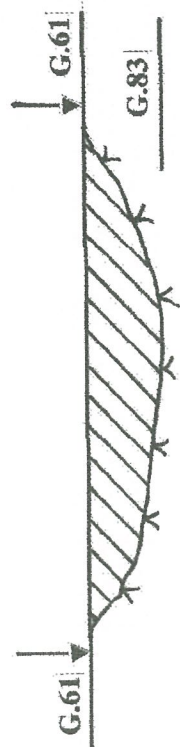
Pav. 7

**LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
Perkasa Nr.48. Kapo Nr.104 planas. M 1:10**

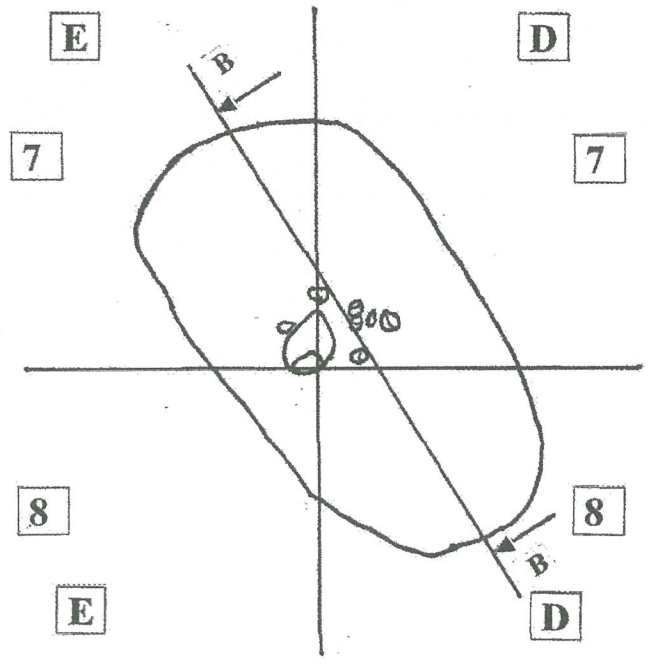
PJŪVIS A - A

PJŪVIS B - B

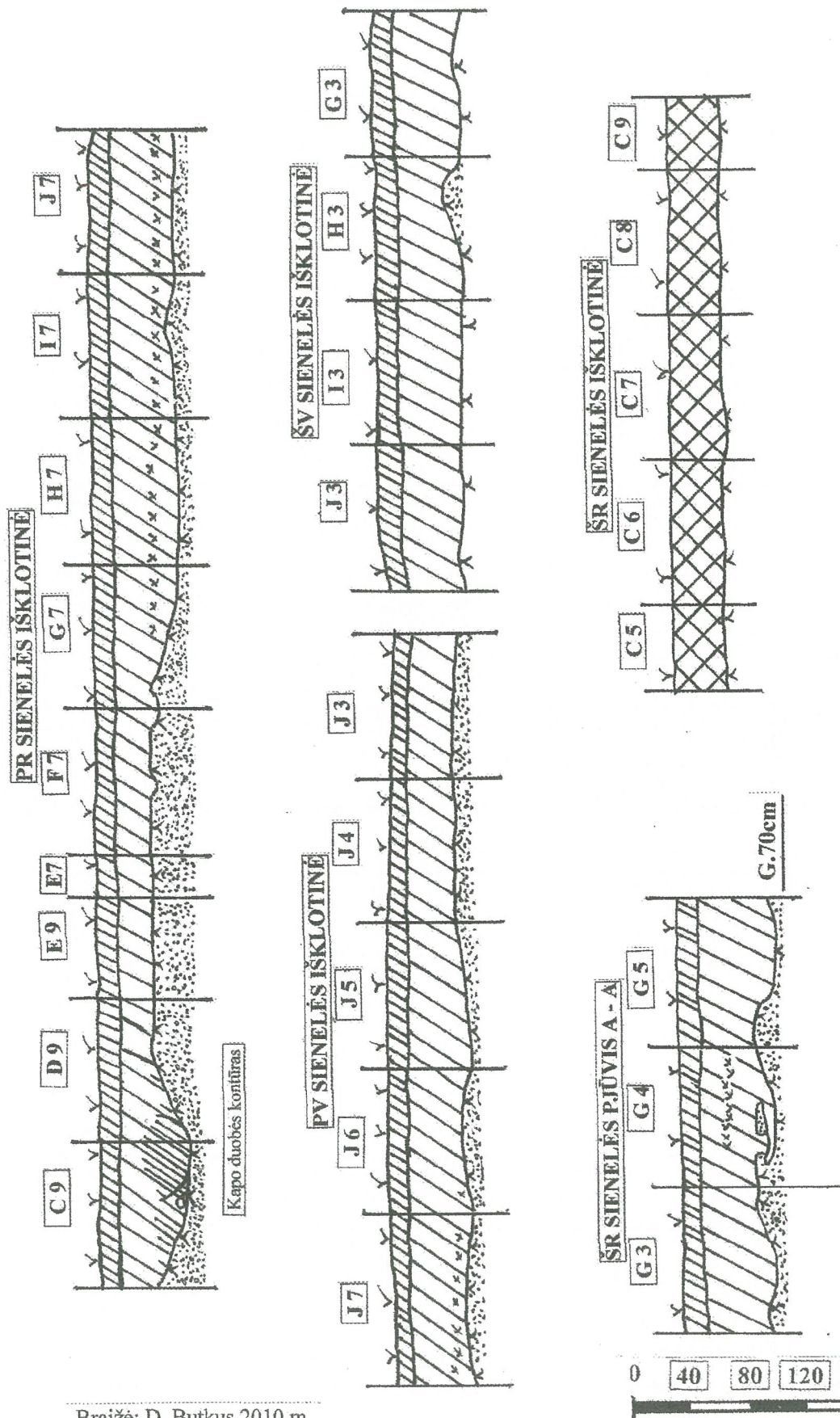
Duobė Nr.2
(lauko Nr.105)

M1:20

Braižė: D. Butkus 2010 m.

Pav. 8
LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
 Perkasa Nr.48. Duobių Nr. 1 ir Nr.2 planai. M 1:20

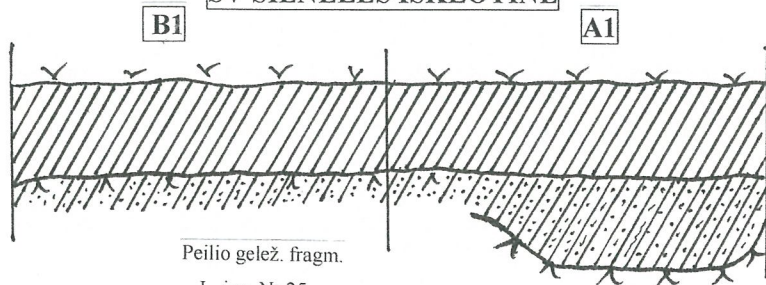

Braižė: D. Butkus 2010 m.

Pav. 9

LAZDINIKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDINIKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
 Perkasa Nr.48. Sienelių išklotinės. M 1:40

ŠV SIENEĻĒS IŠKLOTINĒ

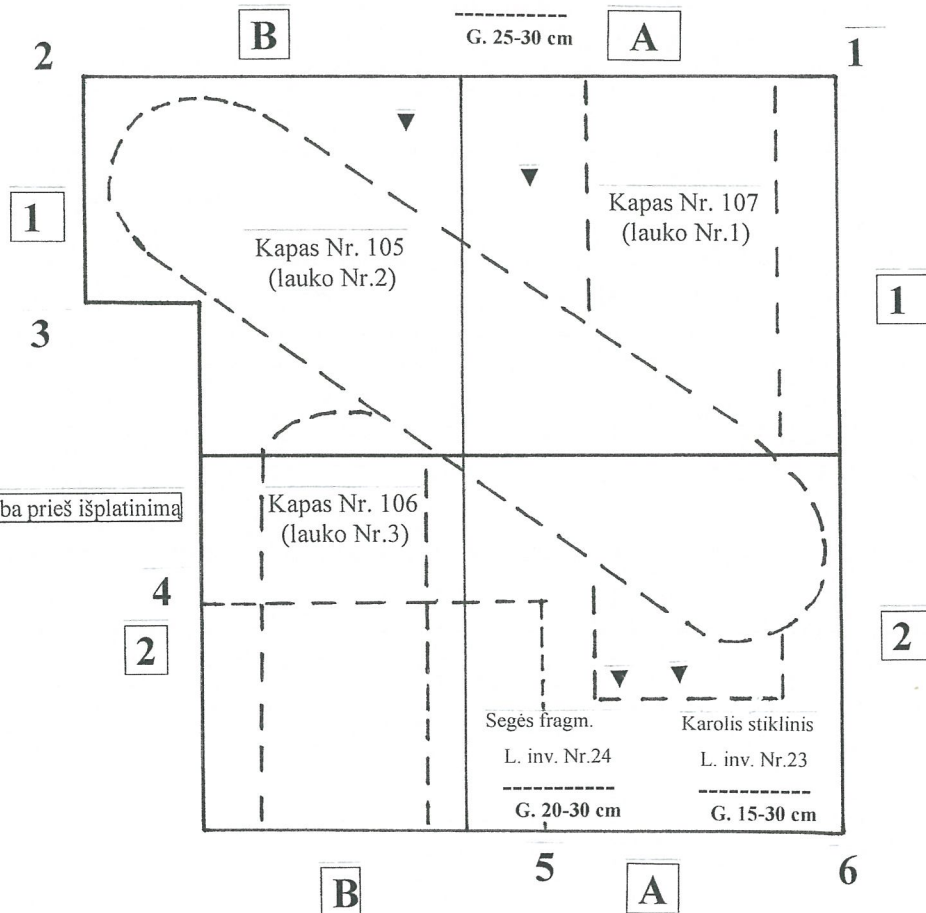

Peilio gelež. fragm.
L. inv. Nr.25

G. 20-30 cm

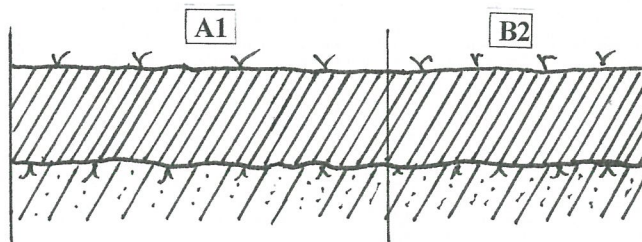
Makštų apkalai
L. inv. Nr.26

G. 25-30 cm

Šurfas Nr.1P riba prieš išplatinimą

PR SIENEĻĒS IŠKLOTINĒ

Braižė: D. Butkus 2010 m.

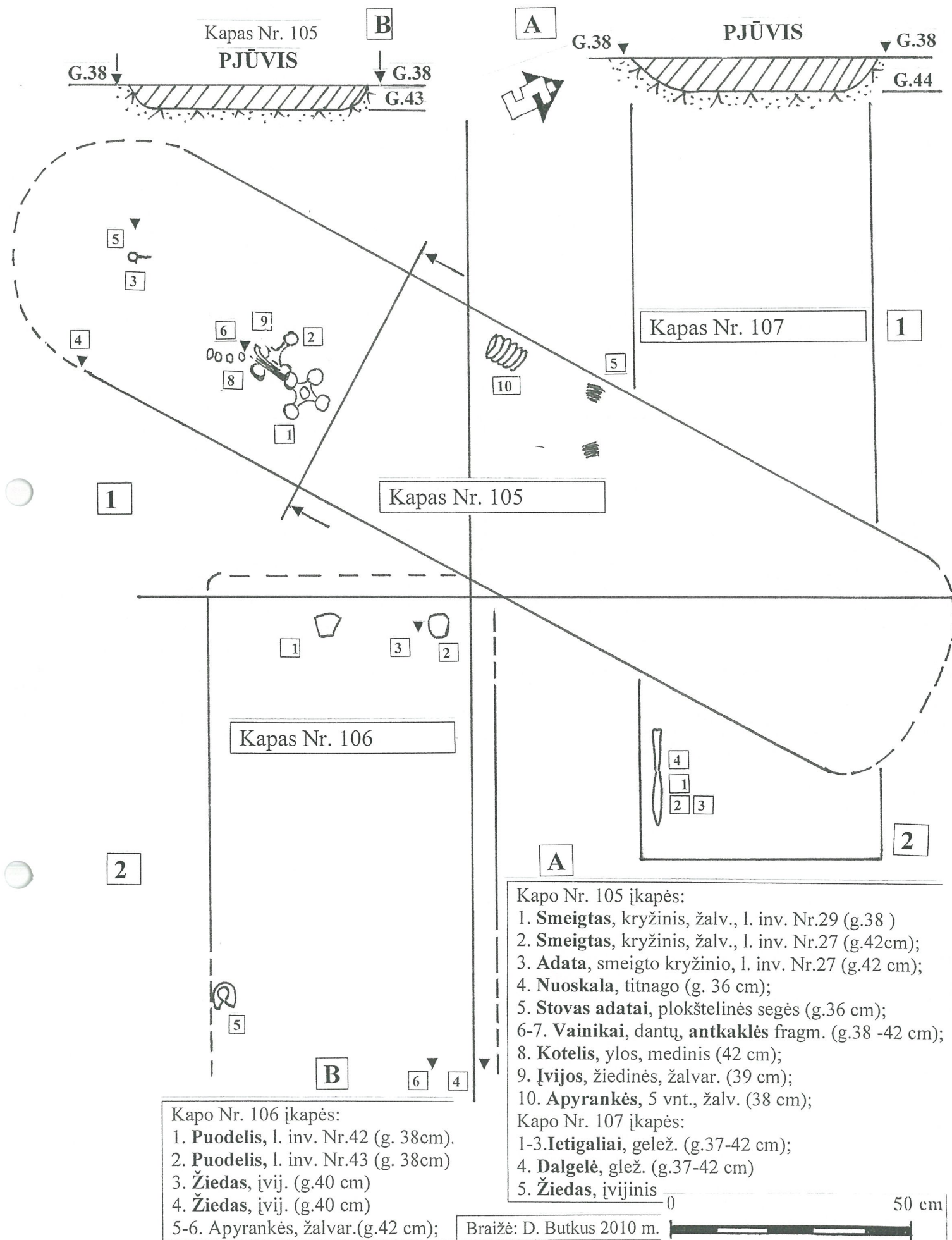
Sutartiniai žymėjimai

1 - 5 šurfo Nr.1 kampų numeriai metrinių koordinatų sistemoje

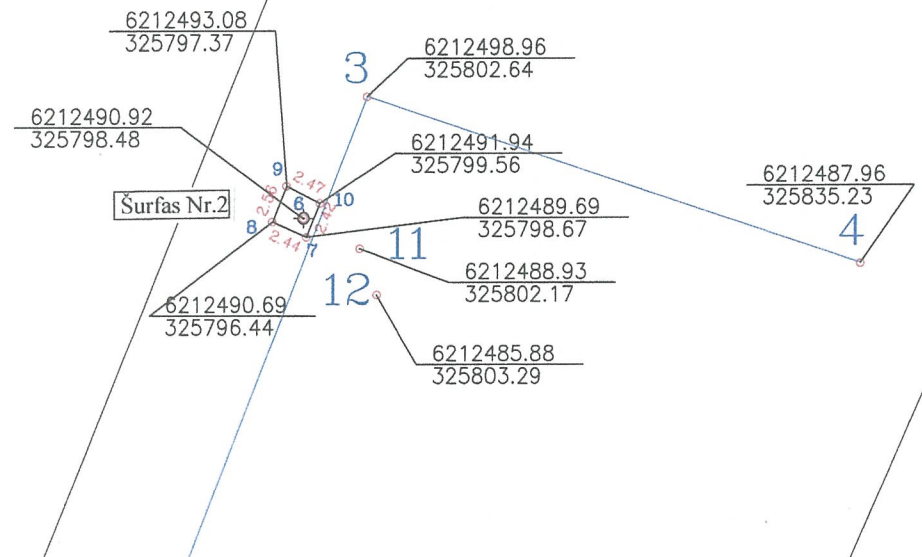
M1:20

Pav. 10
LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
Šurfas Nr.1. Kapinyno planas. Sienelių išklotinės. M 1:20

Pav. 11
LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
 Šurfas Nr.1. Kapų Nr.105 - 107 planas. M 1:10

SCHEMA M 1:500

2 560400040080 KS63

M 1:500

Paaiškinimai:
 1. Koordinuotų taškų sistemos matavimo taškas
 2 – 4. Arimo riba (kraštinių kampų metrinės koordinatės);
 6. Akmens vietos metrinės koordinatės (kapas Nr.108);
 7 - 10. Šurfo Nr.2 kraštinių kampų metrinės koordinatės;
 11-12, 16-17. Radinių metrinės koordinatės.

————— Arimo riba
 ————— Žemes sklypo riba

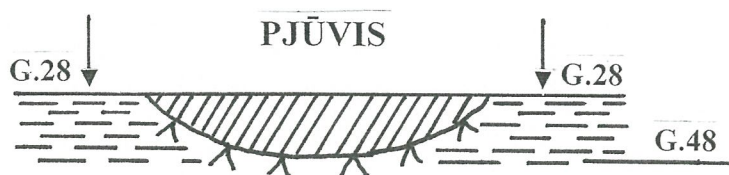
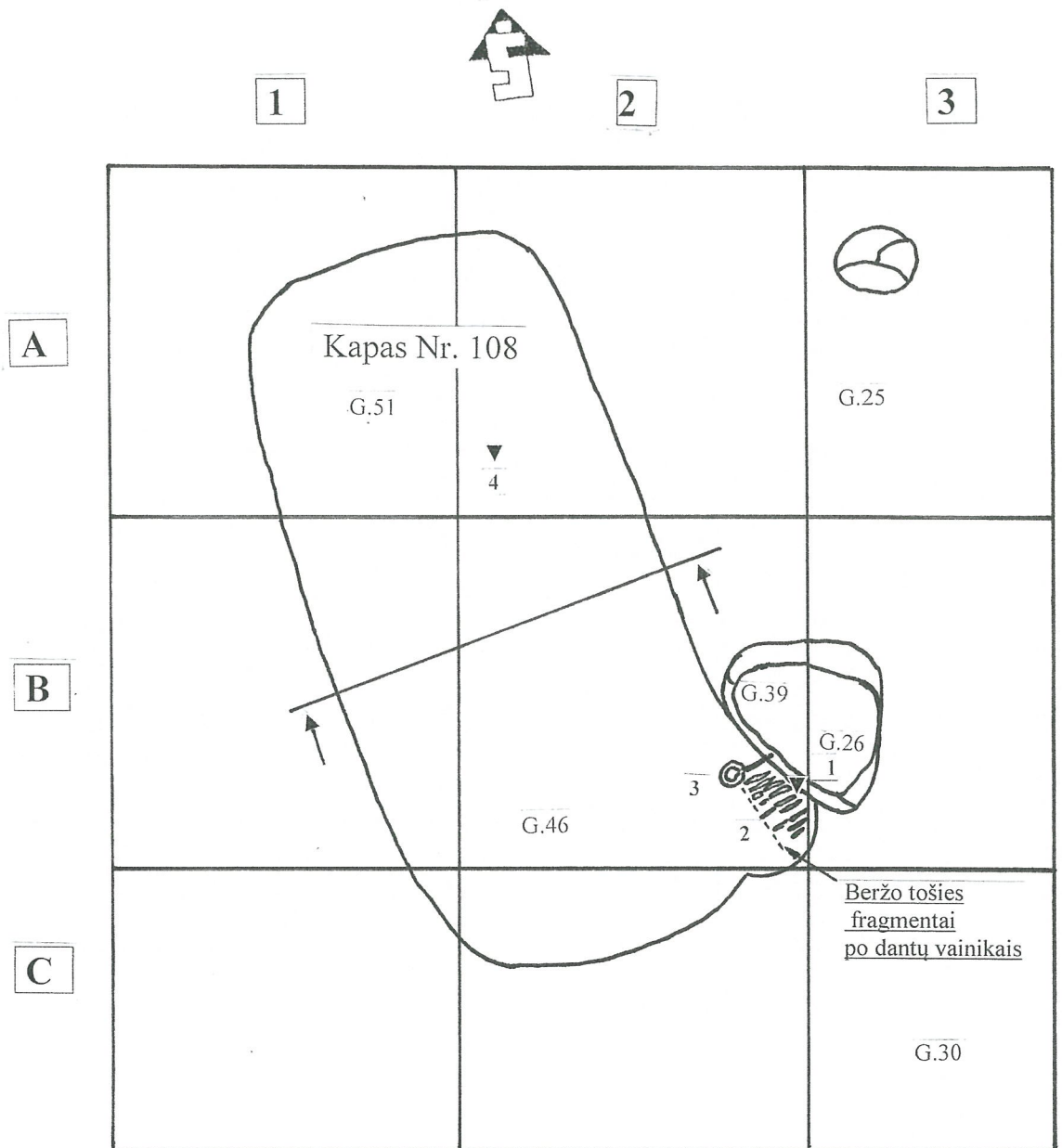
LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
 LAZDININKŲ K., DARBŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
 Žvalgyimų kapinyno šurfo schema. Šurfo Nr.1 ir atskirų radinių distokacija. M 1:500
 Pav. 12

KS94

Braižė: S. Lukaitis 2010 m.

ni

63

Kapo Nr. 108 įkapės:

1. Kirvis, įmovinis (g. 30 cm).
2. Žirgo dantų vainikai (g. 30 cm);
3. Žaslai, geležiniai (g. 30-40cm);
4. Segės, žalvar., fragmentas (g. 35 cm);

M1:20

Braižė: D. Butkus 2010 m.

Pav. 13

**LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNAS (5208).
LAZDININKŲ K., DARBĖNŲ SEN., KRETINGOS RAJ., 2009 M.
Šūrfas Nr.2. Kapo Nr.108 planas. M 1:20**

Fotografijos

1 nuotr. Perkasai Nr. 48 parinkto ploto vaizdas iš ŠV pusės.

2 nuotr. Perkasai Nr. 48 atmatuoto ploto vaizdas iš Š pusės

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

3 nuotr. Perkasos Nr. 48 vaizdas pašalinus armenį. Dešinėje – pakartotinai atidengtas perkaso 46 (2008 m.) plotas su užkonservuota kabo Nr. 102 vieta.

4 nuotr. Pakartotinai atidengtos 2008 m. perkaso 46 PR dalis su nebaigta tirti kabo 102 vieta ir neaiškios paskirties duobe Nr.1 (buvęs lauko Nr.103).

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

FOTOFIKSACIJA

Lazdininkų, Kalnalaukio kapinynas
(5208), Kretingos raj., 2009 m.

5 nuotr. Perkasos Nr. 48 Š dalis. Gylis 45–55 cm. Atidengtų kapų duobių ir neišaiškintos paskirties duobių kontūrai iš Š pusės.

6 nuotr. Perkasos Nr. 48 Š dalies vaizdas iš ŠV pusės. Foto dešinėje apačioje papildomai atidengta perkastos Nr. 46 (2008 m.) PR dalis – kapo Nr.102 vieta.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

7 nuotr. Perkamos Nr. 48 P dalis. Ištirto perkamos ploto vaizdas iš Š pusės.

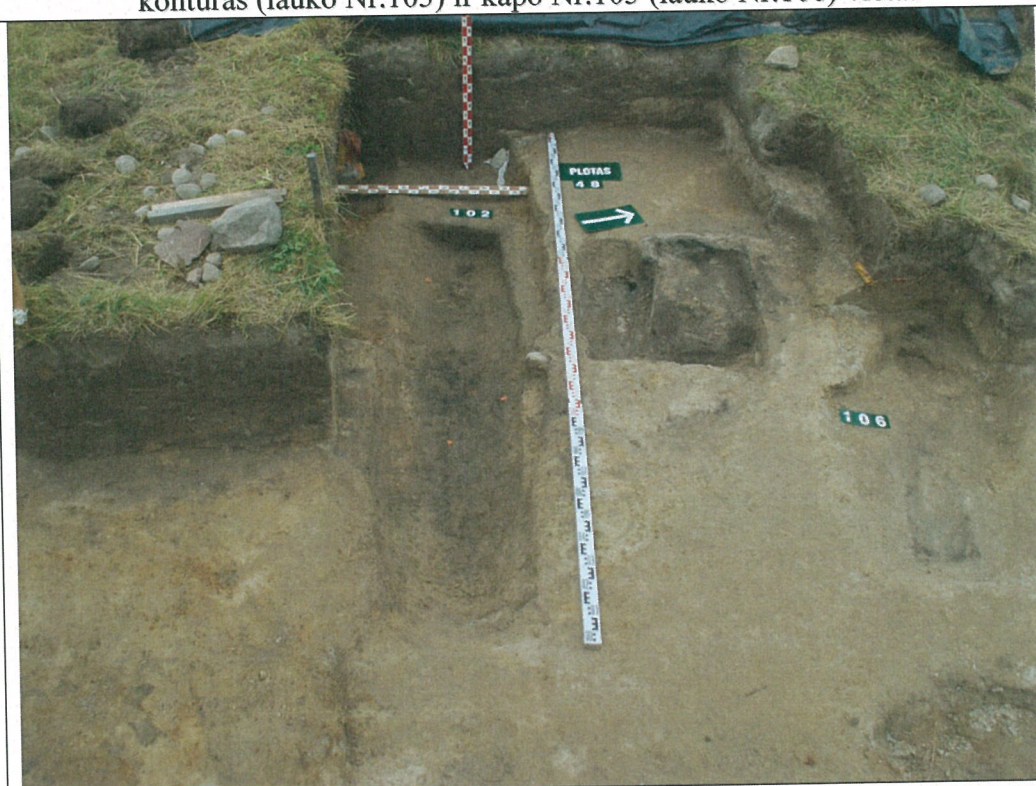

8 nuotr. Perkama Nr.48. Kv. F-6. Kapo 102 duobės kontūro vaizdas. Gylis 50 - 53 cm.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

9 nuotr. Bendras perkasių Nr. 46 (2008 m.) ir Nr. 48 plotas pašalinus kontrolinę juostą. Kapo Nr. 102 duobės kontūro vaizdas iš R pusės. Dešinėje – duobės Nr.1 kontūras (lauko Nr.103) ir kapo Nr.103 (lauko Nr.106) vieta.

10 nuotr. Perkasa Nr.48. Ištirto kapo Nr. 102 duobės ir įkapių vaizdas iš R pusės. Gylis – 83 – 87 cm. Dešinėje – preparuojama duobė Nr.1 (lauko Nr.103) ir baigto tirti kapo Nr. 103 (lauko Nr.106) vieta.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

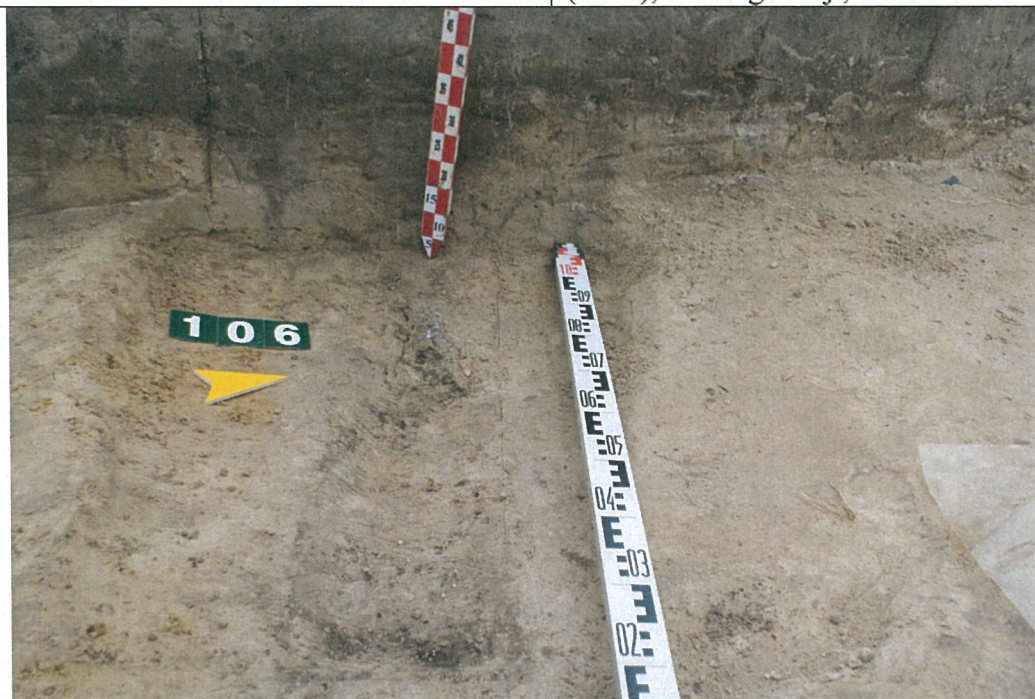

11 nuotr. Perkasa Nr. 48. Atpreparuota kapo Nr.102 ŠV dalis. Kairėje – gintarinis verpstukas *in situ*. Raudonais trikampiais žymekliais pažymėtos suirusių dirbinių radimo vietos.

12 nuotr. Perkasa Nr. 48. Atsitiktinis radinys (1) ir radiniai iš kapo Nr.102 (2-4):
1. Buoželė, segės lankinės (l. inv. Nr. 1); 2. Verpstukas, gintaro (l. inv. Nr. 2). 3. Smeigtuko, lazdelinio geležinio, fragmentas (l. inv. Nr. 5). 4. Tošinio dirbinio fragmentas – tošies likutis (l. inv. Nr. 4).

D. Butkaus nuotr., 2009-2010 m.

13 nuotr. Perkasa Nr. 48. Kv. D, E - 6. Atpreparuotas kapas Nr.103 (lauko Nr.106).

14 nuotr. Perkasa Nr. 46. Atidengtos įkapės kape Nr. 103 (buvęs lauko Nr.106) - krūtinės srityje laiptelinė segė ir peiliukas *in situ*. Vaizdas iš PR pusės.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

15 nuotr. Perkasa Nr. 48. Kv. D, E – 5, 6. Atlikus išpjovą kontrolinėje juostoje baigtas tirti kapas Nr.103 (lauko Nr.106). Vaizdas iš PR pusės.

16 nuotr. Perkasa Nr.48. Kv.–D-5. Kapo Nr.103 (lauko Nr.106) ŠV dalyje, mirusiojo galvūgalio srityje išpreparuotas miniatiūrinis keramkinis puodelis *in situ* (už krypties rodyklės). Vaizdas iš PR.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

FOTOFIKSACIJA

Lazdininkų, Kalnalaukio kapinynas
(5208), Kretingos raj., 2009 m.

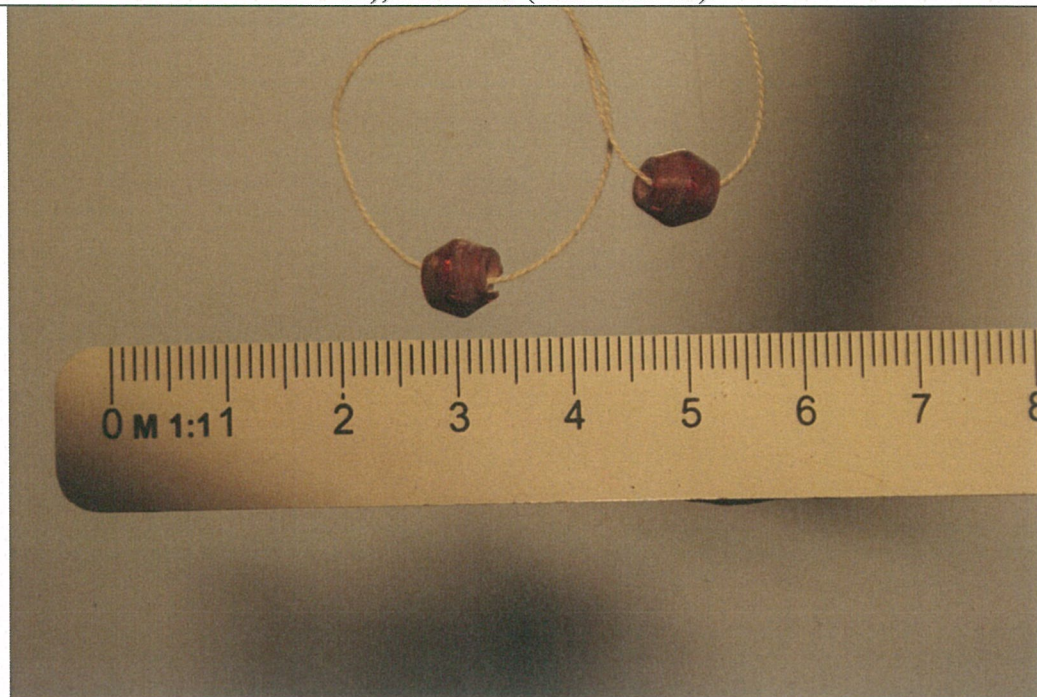
17 18

19 20

17-20 nuotr. Perkasa Nr.48. Radiniai iš kapo Nr.103 (lauko Nr.106): **17-18.** Miniatiūrinis keramikinis puodelis (l. inv. Nr.8); **19.** Segė laiptelinė (l. inv. Nr. 10); **20.** Peilis (l. inv. Nr. 12).

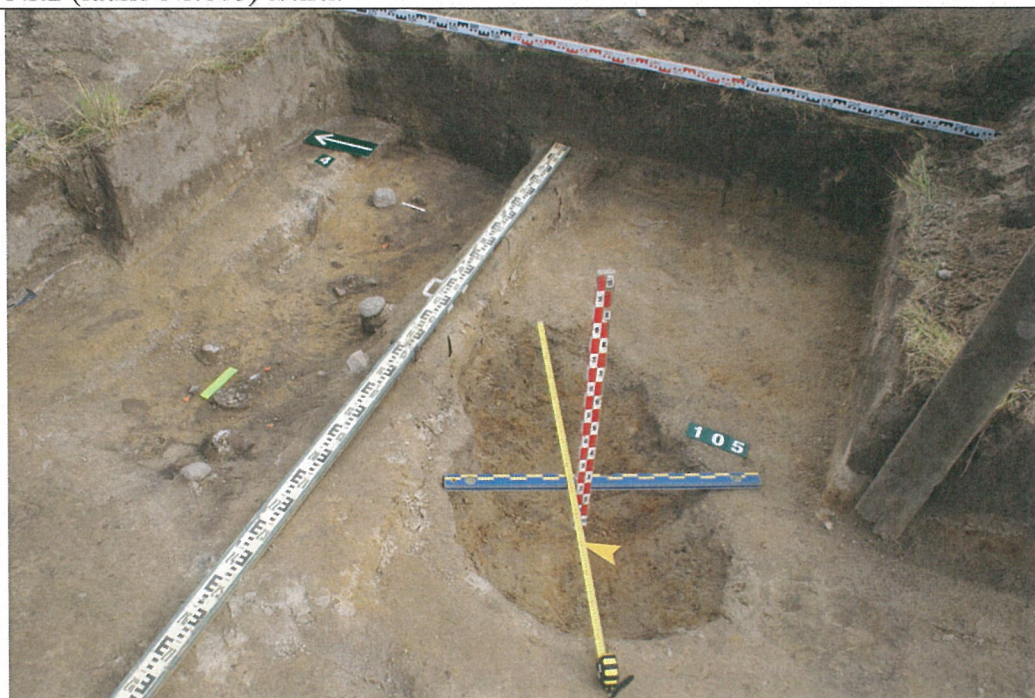

21 nuotr. Perkasa Nr.48. Radiniai iš kapo Nr. 103 (lauko Nr. 106): vėrinys iš dviejų gintarinių karoliukų (lauko inv. Nr.9) ir žalvarinių įvijėlių. Žalvarinės įvijėlės neišliko.

D. Butkauskas nuotr., 2009-2010 m.

22 nuotr. Perkasa Nr.48. Atidengtas papildomas plotas kapui Nr.104 ir duobei Nr.2 (lauko Nr.105) ištirti.

23 nuotr. Perkasa Nr.48. Atidengtas kapas Nr.104 ir ištirta duobė Nr.2 (lauko Nr.105). Vaizdas iš PV pusės.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

24 nuotr. Perkasa Nr.48. Kapas Nr.104. Išpreparuotos įkapės – diržo galo apkalas ir diržo sagtis (pastarosios vietą nurodo trikampis raudonas žymeklis) *in situ* (l. inv. Nr.19, 20).

25 nuotr. Perkasa Nr.48. Radiniai iš vyro kapo Nr. 104: 1- deformuoto puodelio fragmentas (lauko inv. Nr.14); 2-5 – vienašmenio kalavijo fragmentai (l. inv. Nr.15, 16); 6 – ylos fragm. (l. inv. Nr.17); 7-8 diržo sagtis ir diržo galo apkalas (l. inv. Nr.19, 20); 9 - žiedas įvij. žalvar. (l. inv. Nr.18).

D. Butkus nuotr., 2009-2010 m.

26

27

26-27 nuotr. Perkasa Nr.48. Kv. G – J-3-7. **26.** Papildomai primatuoto ploto perkasų Nr.46 ir 48 sandūroje vaizdas.**27.** Vaizdas pasiekus įžemį. Gylis 52-55 cm. Vaizdas iš PV pusės.

28 nuotr. Perkasa Nr.48. Perkastos ŠR sienos vaizdas kv. G-3-5 ribose pasiekus įžemį. Gylis 70-73 cm.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

29 nuotr. Perkasa Nr.48. Perkamos ŠR sienos baigiamasis preparavimo etapas (kv. G-4, 5 ribose). Vaizdas iš ŠR pusės. Matosi ištirtų kapų Nr.97 (2008 m.) ir 102 (2009 m.) vieta.

30

31

32

30-32 nuotr. Perkasa Nr.48. Perkamos PR sienos vaizdai iš ŠV pusės. **30.** Kv. C-E – 9 ribose. **31.** Kv. F-H – 7 ribose. **32.** Kv.– H - J – 7 ribose.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

FOTOFIKSACIJA

Lazdininkų, Kalnalaukio kapinynas
(5208), Kretingos raj., 2009 m.

33

34

35

33-35 nuotr. Perkasa Nr.48. Perkastos PV ir ŠV sienų vaizdai iš ŠR ir PR pusės.
33. Kv. J-7-5 ribose. 34. Kv. J-5-3 ribose. 34. ŠV Kv. G-J – 3 ribose iš PR
pusės.

35

36

35-36 nuotr. Perkasa Nr. 48. 35. Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų
fakulteto studentai magistrantai (kairėje – Marius Mockus) vykdo perkastos Nr.48
kampų pririšimą GIS koordinacijų sistemoje. 36. Ištirtos ir užverstos perkastos
vaizdas iš Š pusės.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

FOTOFIKSACIJA

Lazdininkų, Kalnalaukio kapinynas
(5208), Kretingos raj., 2009 m.

37 38

39

37-39 nuotr. Šūrfas Nr.1. Žvalgomos teritorijos vaizdas ties kapinyno apsauginės zonos R pakraščiu: **37-** vaizdas iš Š; **38-** vaizdas iš V; **39** – vaizdas iš PV pusės. Žvalgomą teritoriją – dirbama žemė.

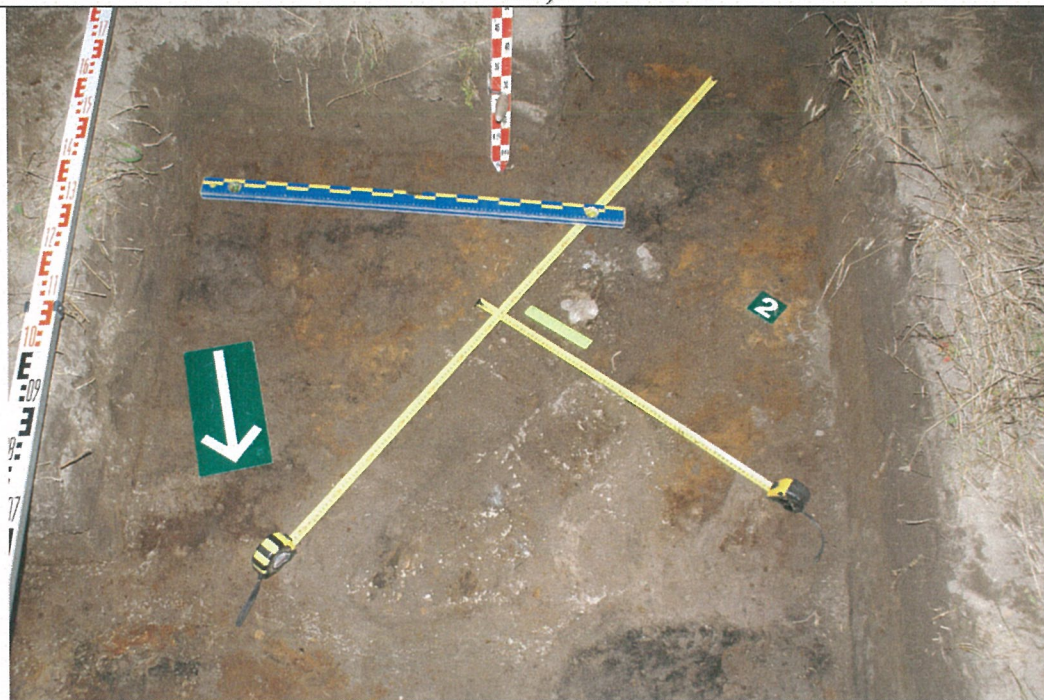

40 nuotr. Šūrfas Nr. 1. Bendras vaizdas iš PR pusės.

D. Butkaus nuotr., 2009-2010 m.

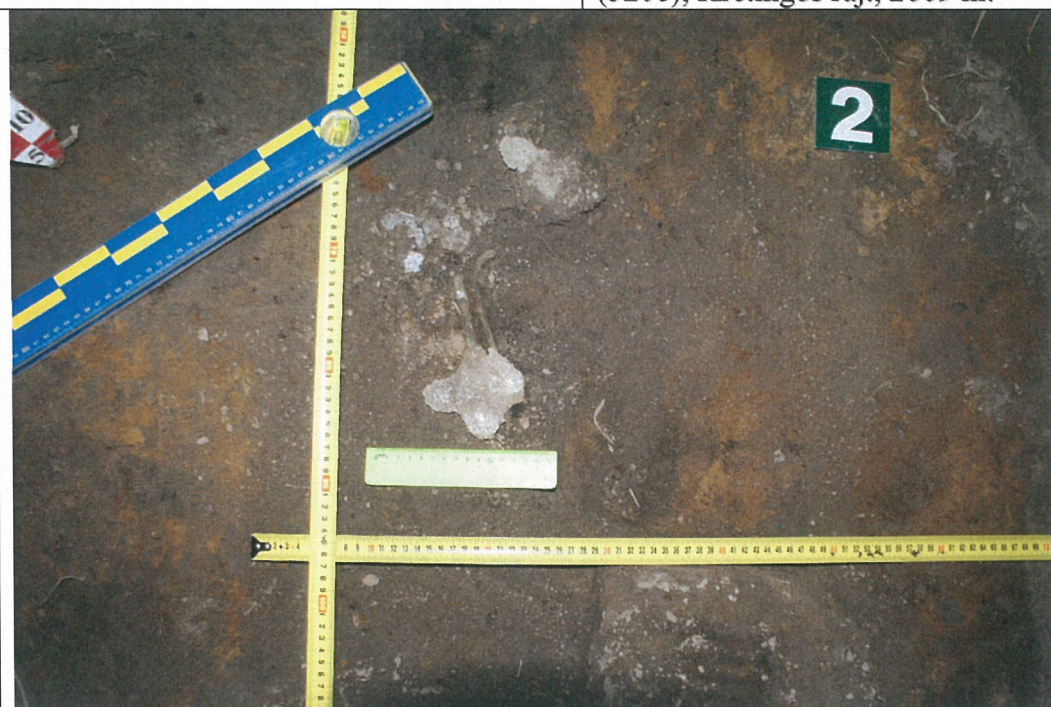

41 nuotr. Šurfas Nr.1. Atidengti griautiniai kapai šurfo Nr.1 plote (vaizdas iš ŠR): 105 (lauko Nr. 2); 106 (lauko nr.3, krypties rodyklės vietoje); 107 (lauko Nr.1).

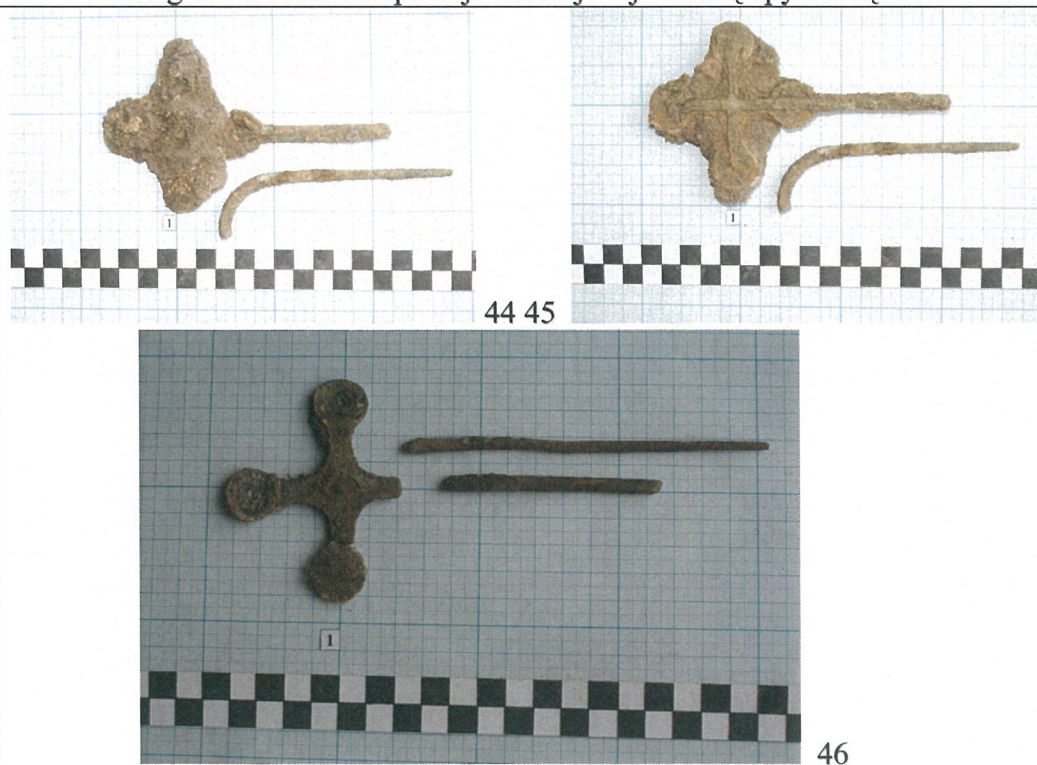

42 nuotr. Šurfas Nr.1. Atidengta išpjova šurfo PV sienoje – pilnai atidengtas griautinis moters kapas Nr.102 (lauko Nr.2). Į kairę nuo kapo Nr. 102 ištirta moters kapo Nr.106 ŠV dalis (galvūgalio – krūtinės sritis).

D. Butkaus nuotr., 2009-2010 m.

43 nuotr. Šurfas Nr. 1. Moters kapo Nr. 105 (lauko Nr.2) detalė: atidengtos įkapės galvos – krūtinės srityje: kryžinis smeigtas su nulaužta adata šalia smeigto. Nuotraukos apačioje dešinėje – juostinių apyrankių vieta.

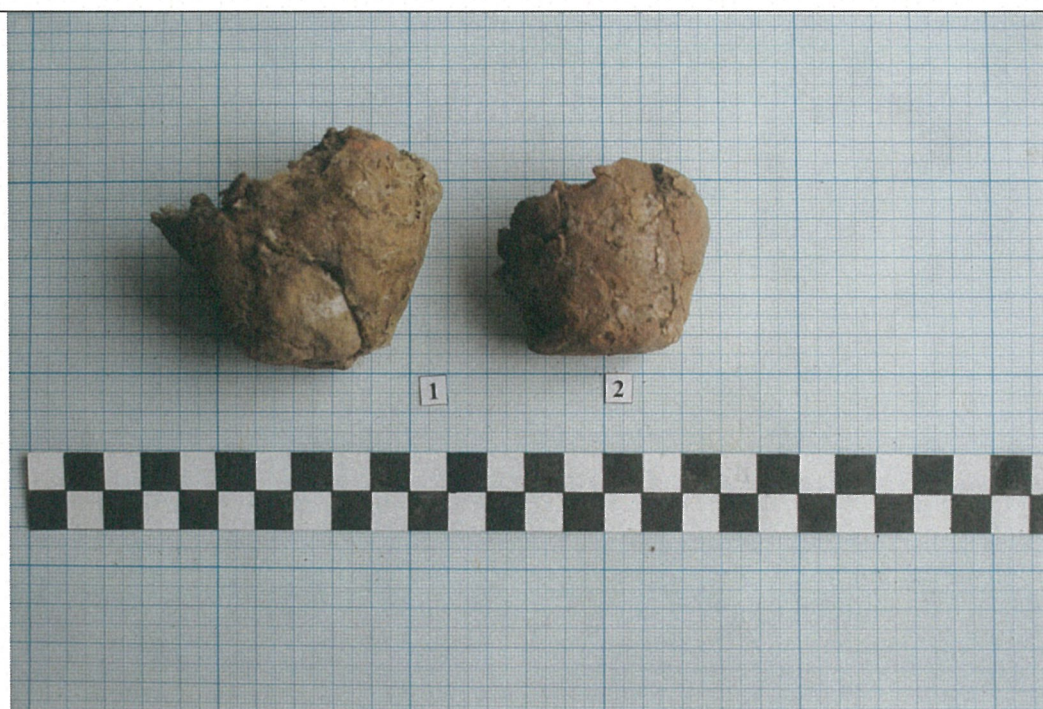
44-46 nuotr. Šurfas Nr.1. Moters kapo Nr. 105 (lauko Nr.2) radiniai. **44 –45.** Smeigtas IV tipo (žr. radinių sąrašą, lauko inv.Nr. 29).

46 nuotr. Smeigtas IV tipo (žr. radinių sąrašą, lauko inv.Nr. 27).

D. Butkaus nuotr., 2009-2010 m.

47 nuotr. Šūrfas Nr.1. Moters kapas Nr. 105. Žalvarinių juostinių apyrankių kompleksas (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr. 30-34).

48 nuotr. Šūrfas Nr.1. radiniai iš moters kapo Nr. 106: miniatiūriniai puodeliai (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr. 42 (1) - 43 (2)).

D. Butkaus nuotr., 2010 m.

49 nuotr. Šūrfas Nr.1. Iširtas vyro kapas Nr. 107 (lauko Nr.1). Vaizdas iš ŠV.

50

51

50 nuotr. Šūrfas Nr.1. Radiniai iš vyro kapo Nr. 107: ietigaliai (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr. 48-51); **51 - 2.** Žiedas įvij. žalvar. (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr.52). **51 - 1.** Titnago dirbinys iš moters kapo Nr.105 (žr. radinių sąrašą, lauko inv. Nr. 41).

D. Butkaus nuotr., 2009-2010 m.

51a nuotr. Šurfo Nr.1 ŠV sienos vaizdas iš PR pusės. Priekiniame plane ištirti kapai Nr.105 (lauko Nr.2), Nr.106 (lauko Nr.3), Nr.107 (lauko Nr.1).

51b nuotr. Šurfo Nr.1 ŠR sienos vaizdas iš PV pusės. Priekiniame plane ištirti kapai Nr.105 (lauko Nr.2), Nr.106 (lauko Nr.3), Nr.107 (lauko Nr.1).

D. Butkaus nuotr., 2009 m

FOTOFIKSACIJA

Lazdininkų, Kalnalaukio kapinynas
(5208), Kretingos raj., 2009 m.

51c

51d

51c nuotr. Šurfo Nr.1 PR sienos vaizdas iš ŠV pusės prieš išplatinant šurfo plotą PR kryptimi. **51d nuotr.** Šurfo Nr.1 PR sienos vaizdas išplatinus šurfo plotą. Kape Nr.106 (lauko Nr.3) atidengtos įkapės: dešineje – apyrankė (nuo krypties rodyklės į dešinę) ir žiedas bei apyrankės fragmentas (trikampiai žymekliai).

51e nuotr. Šurfo Nr.1 PV sienos vaizdas išplatinus šurfo plotą PR kryptimi. Už krypties rodyklės – preparatas su apyrankės (kapas 106) prieš iškėlimą.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

FOTOFIKSACIJA

Lazdininkų, Kalnalaukio kapinynas
(5208), Kretingos raj., 2009 m.

52

53

54

55

52-55 nuotr. Šūrfas Nr.1 aplinka. Atsitiktiniai radiniai. **52-53.** Vienašmenio kalavijo apatinis skersinis (atsitiktinių rad. sąr., l. inv. Nr.83). **54.** Skirstiklis žalvar. (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.177). **55.** Diržo galo apkalo fragmentas (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.178)

56 57

58 59

56-57 nuotr. Šūrfas Nr.1 aplinka. Atsitiktiniai radiniai. **56.** Apyrankės daugiakampiais galais fragm. (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.162). **57.** Segė pasaginė (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.1147); **58.** Kabučio fragm. (atsitikt. rad. sąr., l. inv. Nr.157). **59.** Dirbinių fragmentai iš suardytų degintinių kapų.

D. Butkus nuotr., 2009-2010 m.

60 nuotr. Šūrfas Nr.2. Vaizdas iš ŠR.

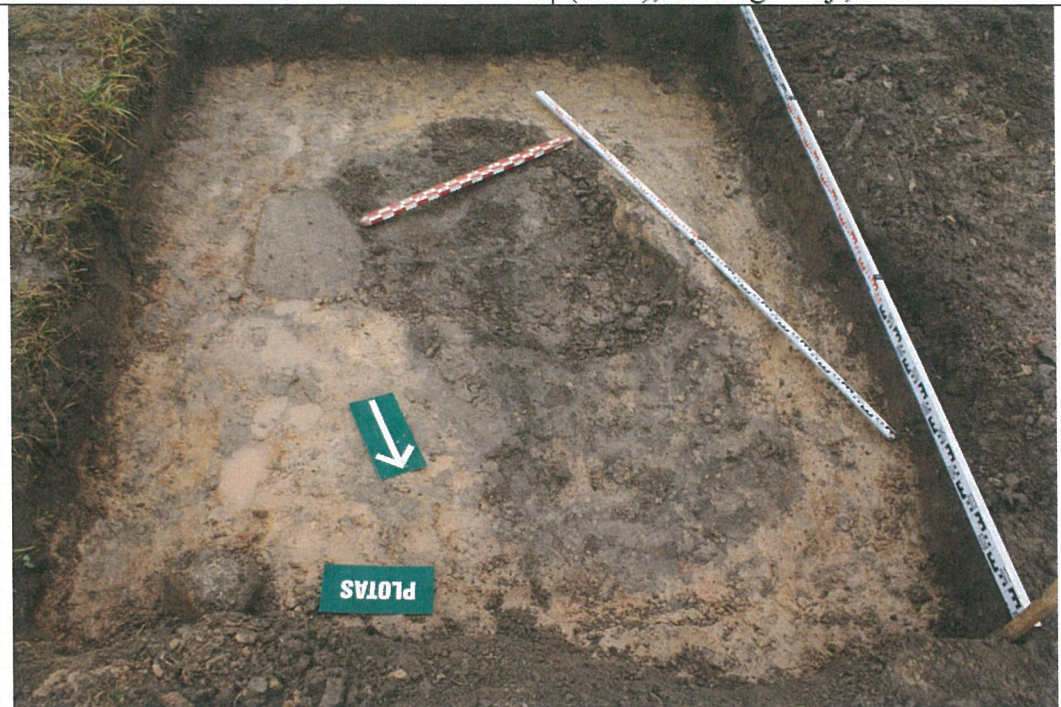
61

62

61 nuotr. Šūrfas Nr.2. Vaizdas iš PR. **62 nuotr.** Šūrfas Nr.2. Vaizdas iš ŠV.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

63 nuotr. Šūrfas Nr.2. Preparuojama kapo Nr. 108 duobė. Vaizdas iš ŠR pusės.

64 nuotr. Šūrfas Nr.2. Išpreparuotos įkapės kapo Nr.108 PR dalyje - žirgo dantų vainikai su išpraustais žaslais. Vaizdas iš V pusės.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

65 nuotr. Šūrfas Nr.2. Kapo Nr. 108 PR dalies detalė - geležiniai žąslų fragmentai tarp žirgo dantų – statmenas žąslų lankelis (Kinnstangen), žemiau lankelio - žąslų grandis.

66

67

66 nuotr. Ištirto kapo vaizdas iš PV pusės. **67 nuotr.** Užversto šurfo Nr.2 plotas iš Š pusės.

D. Butkaus nuotr., 2009 m.

68 nuotr. Šurfas Nr.2. Geležiniai žąslai iš kapo Nr.108 (narelis – *Kandaren* ir lankelis - *Kinnstangen*).

69

70

71

72

69 nuotr. Segės fragmentas iš kapo Nr.108 duobės užpildo. 70 nuotr. Kirvis iš kapo 108. 71-72 nuotr. Atsitiktiniai radiniai iš šurfo 2 aplinkos: *Berlock* kabučiai, apskrito kiaurakryžmio kabučio fragmentas, apskritinių ir statinėlinio smeigtukų galvutės (72 nuotr.).

D. Butkaus nuotr., 2009-2010 m.

Priedai

Leidimas galioja iki 2009-11-30

LEIDIMAS

vykdyti archeologinius tyrimus

2009-09-17 Nr.191
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **D. Butkui** vykdyti Lazdininkų, Kalnalaukio kapinyno (5208), Kretingos r., **archeologinius tyrinėjimus**, taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte. Tyrimų projektas: Lazdininkų, Kalnalaukio kapinyno (A1708), Kretingos r., tyrinėjimų programa 2009 metams, 2009-07-31, Nr.191.

Kontrolės skyriaus vedėjas

R.Kraujalis

LAZDININKŲ, KALNALAUKIO KAPINYNO (A1708), KRETINGOS R.,
TYRINĖJIMŲ PROGRAMA 2009 METAMS

Kapinynas yra Kretingos rajono šiaurės vakarinėje dalyje, tarp Darbos upės tvenkinio (0,3 km į pietus nuo Darbos tvenkinio) ir Lazdininkų gyvenvietės (1 km į šiaurės vakarus nuo kelio Lazdininkai – Darbėnai), Kalnalaukiu („Kalno lauku“) vadinamoje vietovėje. Apnaikintas vykdant žemės darbus, statant Darbėnų kolūkio gamybinį gyvulininkystės kompleksą. Kapinyno teritorijoje stovi J. V. Milašienės sodyba, yra išlikę P. Vaičekausko sodybos namo pamatai.

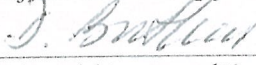
Kapinynas žinomas iš pavienių radinių nuo XX a. 4 dešimtmečio pradžios. Atsitiktiniai radiniai pateko į privačius rinkinius, Klaipėdos, Kretingos ir Palangos Gintaro muziejus. Teritorija tirta 1940 m. (VDKM), 1958 m.(KVIM), 1976 m.(PKI), 1978-1982 m.(KVIM). Datuotas II- XII a. Nuo 1991 m. kapinyną tyrinėja Kretingos muziejaus archeologinė ekspedicija (tyrimų vadovas D. Butkus, archeologas J. Kanarskas). Per 10 sezonų (1991-1993, 1996-1997, 2000-2001, 2003, 2006 - 2008 m.) muziejus ištyrė 1434,64 m² plotą, kuriame rado 53 II-III a. griautinius kapus su akmenų vainikais ar be jų, 4 VI a. griautinius kapus ir 11 VII a. griautinių kapų, 5 VIII-IX a. griautinius kapus, o po senojo geležies amžiaus kapinyno horizontu aptiko ankstyvojo geležies amžiaus – senojo geležies amžiaus pradžios senovės gyvenvietės kultūrinį sluoksnį. Be to, kapinyno teritoriją 1998 m. tyrė ir archeologės A. Bliujienės vadovaujama ekspedicija. Iškastas 182,5 m² plotas, rasti 28 IV-VI, VII-XII a. kapai (radiniai saugomi Kretingos muziejuje). Iš viso per 11 tyrimo sezonų ištirtas bendras 1617,14 m².

2009 m. planuojama atidengti apie 15 m² PV kapinyno dalyje. Numatyta pratęsti tyrimus greta perkasų Nr. 45(136) ir Nr. 46(137), siekiant ištirti pastebėtus neatidengtus objektus.

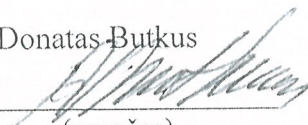
Planuojamos perkasos vieta ir dydis gali būti patikslinti vietoje priklausomai nuo tyrinėjimų metu susidariusios situacijos, laiko ir lėšų.

Tyrinėjimų programą pagal testinį muziejinės veiklos projektą „Lazdininkų (Kalnalaukio) kapinyno /kultūros vertybė A1708, Darbėnų s – ja/ archeologiniai tyrinėjimai – vakarų baltų materialinės kultūros pažinimas ir išsaugojimas ateičiai“ finansuoja Kretingos rajono savivaldybė ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos muziejinės veiklos rėmimo fondas.

Kretingos muziejaus archeologijos skyriaus vedėjas

(vardo raidė, pavardė)

Donatas Butkus

(parašas)

Kretinga, 2009-07-31.

Kontaktiniai tel.:8-615-28352; 8-445-79039

El. p.: kretingosmuziejus@takas.lt; butkus.zita@gmail.com

Donatas Butkus

Lazdininkų (Kalnalaukio) kapinynas

Lazdininkų (Kalnalaukio) kapinyno (A1708) (Kretingos r.) tyrinėjimus KM vykdo nuo 1991 m. (žr. *ATL 1990 ir 1992 metais*, V., 1992, t. I, p. 81 - 85; *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 138 - 145; *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, t. I, p. 190 – 194; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 98 - 100; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 119 – 120, *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 118 - 119; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 157 - 158; *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 178 - 182 ; *ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 119-121). Iki 2008 m. imtinai muziejus ištyrė 1617,14 m² dydžio plotą.

2009 m. P kapinyno dalyje buvo ištirta 1 perkasa 48 (34,45 m²). Perkasa 48 kasta šalia 2007–2008 m. tirtų perkasų 45 ir 46. Be to, vizualinės apsaugos zonoje, t.y. su kapinynu besiribojančiuose dirbamos žemės plotuose žvalgymų tikslais iškasti 2 šurfai (14,46 m²). Šurfas Nr.1 (6,9 m²) kastas R kapinyno paribyje, kalvos papėdėje. Šurfui Nr. 2 (7,56 m²) parinkta vieta ant Š kalvos, kurios dalis 2004 m. buvo priskirta prie saugomos kapinyno teritorijos. Viso ištirtas 48,91 m² plotas.

Perkasoje 48 ištirti 3 griautiniai kapai, išsidėstę perkastos centre ir jos ŠR dalyje: moters kapas 102, vaiko kapas 103 ir vyro kapas 104. Perkastos P dalyje kapų ar jų liekanų, atsitiktinių radinių nerasta. Kapų kontūrai stačiakampiai, kiek užapvalintais kampais, nuo 1,25x46 m iki 2,50 x0,60–0,70 m dydžio, dengėsi smėlio įžemyje, 30–40 cm gylyje. Išsiskyrė moters kapo 102 kontūras, kurio ŠV galas yra stačiakampio formos, o PR dalis – užapvalintais kampais. Jis išryškėjo 55 cm gylyje. Mirusieji laidoti skobtiniuose karstuose 62 - 65 cm (103), 62–69 cm (104) ir 83 – 87 cm (102) gylyje. Griaučiai, išskyrus dantų vainikėlio likutį vaiko kape 103, neišliko. Pagal negausių įkapių išsidėstymą galima spręsti, kad mirusieji laidoti galvomis V–ŠV kryptimi (280° kape 104; 290° – kape 102; 300° – kape 103). Dviejų kapų (102, 104) kontūrų ribose, jų R dalyje, rasta po gana stambų akmenį (29–37 x 17–42 x 25–27 cm dydžio), kurie pradėjo dengtis 23–27cm gylyje ir galutinai išpreparuoti 48–58 cm gylyje. Dalį kapų skiria pailgos duobės, kurių paskirties ir chronologijos, nesant radinių, nustatyti nepavyko. Tarp kapų paliktas 0,60–1,20 m atstumas.

Mirusiųjų įkapių kompleksai skurdūs. Gali būti, kad dalis kapų (102, 104) galėjo būti nenustatytu laiku suardyti ir išplėšti. Pagrindą šiai hipotezei teikia minėtuose kapuose išlikę smulkūs dirbiniai, įkapių nuolaužos.

Įkapių gausa išsiskiria vaiko *kapas 103*. Jis palaidotas 1,25 x 0,30 m dydžio skobtiniame karste galva į V (dantų vainiko liekanos). Vaikas palydėtas su vėriniu ant kaklo iš vienos ar dviejų smulkių žalvarinių įvijėlių ir dviejų dvigubo nupjauto kūgio gintaro karoliukų, įsegta į drabužių žalvarine laipteline sege (4,5 x 6 cm dydžio, 2 laipteliai ant kojėlės, 1 ilgas – ant liemenėlio, virš segės įvijos), artimą I grupei pagal A.Tautavičių. Krūtinės – juosmens srityje rastas trumpas

geležinis peiliukas palenkta nugarėle. Įkapių kompleksą papildė galvūgalyje surasti lipdytas miniatiūrinis keramikinis puodelis nežymiai profiliuota siennele (H – 7 cm, dugnelio Ø iki 7 cm) ir šviesaus titnago nuoskala. Kapo 103 kompleksas preliminariai datuotas VI a. viduriu – antrąja puse.

Moters kape 102 rastas gintarinis verpstukas, ištežusio miniatiūrinio puodelio liekanos ir, kiek į šoną nuo puodelio, nežymūs tošies fragmentai bei geležinio smeigtuko adata. Išvardinti dirbiniai įprasti moterų kapams, kur randami galvūgalio srityje. Juosmens srityje susidurta su žalvarinio įvijinio žiedo fragmentu. Neaiški žalvarinių įvijėlių, rastų atskirose kapo vietose, paskirtis. Įkapių kompleksui datuoti trūksta duomenų. Analogiškas pagal mirusiojo laidojimo gylį ir orientaciją vyro kapas 97, su išskirtiniu įkapių kompleksu, 2008 m buvo ištirtas vos 20 cm į ŠV nuo moters kapo 102 ir datuotas VI a. antrąja puse. Pasiremiant šia analogija moters kapą 102 sąlyginai galima priskirti tam pačiam laikotarpiui.

Vyro kape 104 bent kiek geriau išlikusios įkapės aptiktos galvūgalyje (fragmentuotas miniatiūrinis lipdytinis puodelis) ir juosmens – dubens srityje. Mirusiojo dešinėje gulėjo žalvarinė diržo sagtis, „D“ raidės formos, išmaugta priekine dalimi, su apkalu, bei profiliuotas plokščias diržo galo apkalas, užapvalinta priekine dalimi (1 pav.). Į kapą turėjo būti padėtas vienašmenis kalavijas, kurio atskiros dalys (korozijos deformuoti geležtės smaigalio ir įkotės fragmentai) aptikti karsto dugne. Panašus atskirų įkapių (kalavijo) fragmentiškumas konstatuotas 2007 m. tyrinėjant perkase 45 vyro kapą 91 (žr. *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 181). Šie sutapimai (laidojimo kryptis, įkapių vieta, tipologiškai panašios diržų sagtys, vienašmenių kalavijų fragmentiškumas) leidžia vertinti abu kapus kaip vienalaikius, skiriamus VI a. viduriui – antrąjai pusei.

Perkasoje 48 surinkti 22 radiniai. Radinių kompleksai preliminariai datuoti VI a. viduriu – antrąja puse.

Šurfe 1 ištirti 3 griautiniai kapai: dviejų moterų (105 ir 106) ir vienas vyro (107). Mirusieji laidoti skirtingomis kryptimis, kuri nustatyta pagal įkapes ar išlikusius dantų vainikus (105). Moteris kape Nr.105 laidota galva į PV (240°), moteris kape 106 orientuota galva į ŠV (290°), o vyras (107) – į PR 100° kryptimi. Įruošiant vietą vėlyviausiam kapui 105 buvo nežymiai apnaikinta kapo 106 ŠV dalis ir perkasta kapo 107 vidurinė dalis. Šurfo plote dalį surastų atsitiktinių radinių galima traktuoti kaip dalinai apnaikinto kapo 107 įkapių liekanas. Kapų kontūrai - iki 2 m ilgio ir iki 60 cm pločio. Laidota skobtiniuose karstuose, 35 – 44 cm gylyje.

Įkapių gausa išsiskyrė moters kapas 105. Mirusioji palaidota su dviem kryžiniais IV tipo smeigtais. Jų paviršius klotas sidabro (?) plokštele ir konusėliais. Abu smeigtai įdėti į kapą sulaužyti. Vienas iš jų, su nulaužta ir nulenkta adata šalia, rastas krūtinės srityje, šalia dantų vainikų, paguldytas konusėliais į viršų, adatomis į galvūgalio pusę. Kiek toliau, už dantų vainikų, aptiktas antrasis smeigtas, tiksliau, jo viršutinės dalies fragmentas, paguldytas konusėliais į kapo dugną.

Likusi smeigto dalis, t.y. adata su kryžmos apatine dalimi, surasta kiek atokiau, galvūgalio srityje. Greta dantų vainikų liekanų konstatuotas kaklo papuošalo fragmentas – antkaklė (?), vyta iš trijų plonų žalvarinių vielučių. Kairės ištiesios rankos vietoje aptiktos penkios statmenos juostinės apyrankės, pusapvalio pjūvio, vienodai ornamentuotu paviršiumi (2 pav.). Apyrankės skirtingo skersmens, išdėstytos plaštakos link mažėjančio skersmens tvarka. Po apyrankėm išliko audinio fragmentas.

Kapo 105 įkapių kompleksui priklausantys IV grupės kryžiniai smeigtai išsilaikė iki XI a. Panašiai galima datuoti ir juostines apyrankes, dėl ko griautinio kapo 105 įkapių kompleksą preliminariai reikėtų priskirti X a. pabaigai – XI a. pradžiai.

Kape 106 palaidotos moters įkapės taip pat išsiskyrė dirbiniais ir jų išdėstymo tvarka, būdinga griautiniams moterų kapams. Mirusiosios galvūgalyje susidurta su 2 miniatiūriniais lipdytais puodeliais (4,7–5,7 cm aukščio), padėtais skirtinguose karsto kampuose. Po vienu iš jų surastas žalvarinis įvijinis žiedas. Antras įvijinis žiedas bei 2 žalvarinės skardos apyrankės plačiais trikampiiais galais aptiktos juosmens srityje. Apyrankės visiškai sunykusios.

Apardytame vyro kapo 107 galvūgalio kairėje rastas geležinių dirbinių kompleksas, dalinai nuartas. Jį turėjo sudaryti 3 ietigaliai, dalgelė (?). Žalvarinis įvijinis žiedas išliko juosmens srityje. Šiam kapui galima sąlyginai priskirti eilę atsitiktinių dirbinių, išpreparuotų šurfo plote. Tai mėlyno stiklo aštuoniakampis karolis, žalvarinės plokštelinės azūrinės segės fragmentas, kovos peilio (?) geležinių makščių atskiri fragmentai. Pasiremiant aplinkinių kapų datavimu, ištirtą kapą 107 pagal įrengimą, įkapių sudėtį su tam tikrom išlygom galima skirti X–XI a.

Šurfo 1 plote surinktas 4 atsitiktinių radinių kompleksas preliminariai skirtinas X–XI a.

Šurfo aplinka ištirta metalo iešiklio pagalba. Dirbamo lauko armenyje surasta 185 vnt. dirbinių. Tai daugiausia žalvarinių papuošalų fragmentai: antkaklių užkeistais galais, įvijinių antkaklių, kryžinių smeigtų, lankinių aguoninių, laiptelinių, zoomorfinių bei pasaginių segių dalių, įvairių tipų apyrankių (daugiausia juostinių), daugiakampių karolių. Atkreipia dėmesį kario ekipiruotei priskirtini dirbiniai: ietigalių dalys, vienašmenio kalavijo fragmentas – geležtės dalis su masyviu geležiniu apatiniu skersiniu (3 pav.), kovos peilių odinių kutų galams dekoruoti skirti žalvariniai kabučiai, apskritas, su konusėliu centre, žalvarinis skirstiklis. Atsitiktinių radinių komplekso dirbiniai skirtini griautiniams ir degintiniams kapams, dėl ko juos tenka preliminariai datuoti VII a. antrąja puse - XII a.

Šurfe 2 ištirtas apardytas griautinis kapas 108, įrengtas kalvos viršūnėje. Kapo duobė, 2,05 x 0,95 m ilgio ir 46–51 cm gylio, orientuota ŠV(350°) – PR (170°) kryptimi, užapvalintais kampais. Mirusiojo griaučiai ir įkapės neišliko. Ties PR kapo dalimi įžemyje atidengtas stambus akmuo (60x40 cm) ir, šalia jo PV dalies, žirgo galvos dantų vainikai, su išpraustais geležiniais žąslais.

Dantų vainikai pažaliavę nuo kontakto su neišlikusiomis kamanų žalvarinėmis dalimis. Virš žirgo galvos aukos, armens sluoksnyje, aptiktas geležinis įmovinis kirvis. Lazdininkų, Kalnalaukio kapinyno tyrinėjimų praktikoje žirgo galvos auka randama padėta mirusiojo kairėje, galvos – juosmens srityje. Šiuo atveju galima prielaida, kad vieta žirgo galvos aukai parinkta mirusiojo kairėje, kojūgalio srityje. Tokiu atveju galima teigti, kad mirusysis galėjo būti palaidotas galva į ŠV.

Geležinių žašlų komplektas išskirtinis (4 pav.). Žašlai yra didelėmis, 10–11 cm skersmens grandimis, kurias jungia laužtinės formos narelis iš keturkampio pjūvio 1x0,8 cm strypo (*Kandaren, 1 tipo*). Narelis yra 11,5 cm ilgio ir 4 cm aukščio – kampuotos U raidės pavidalo, atlenktais į šonus 90° kampu galais, kurie tvirtinosi prie grandžių. Į komplektą įeina ir žašlų lankelis (*Kinnstangen*). Išlikęs 11,7 cm ilgio fragmentas yra keturkampio pjūvio, 1x0,7 cm dydžio, kiek išlenktas, būdingas 2a tipui (pagal S. Wilbers-Rost, 1994). Su panašiu komplektu Lazdininkų, Kalnalaukio kapinyno tyrinėjimų praktikoje ^{susidurta} pirmą kartą.

Žirgo galvos aukos vietoje, armens gylyje, aptiktas geležinis įmovinis kirvis. Kapo duobės užpilde atpreparuotas labai profiliuotos segės, dengta įvija, fragmentas. Panašios segės priklauso IV grupei ir nešiotos B₂/C₁ periode. Datavimą patvirtintų ir eilė žalvarinių dirbinių, rastų žvalgant metalo ieškikliu šurfo aplinką. Iš jų reikėtų išskirti 2 Berlock tipo (IV:1, pagal A. Bliujiene, V., 2005) kabučius bei apskrito kiaurakryžmio kabučio fragmentą, Romos imperijos sestercijus. Monetų stovis neleidžia patikslinti datavimo.

Šurfe 2 aplinkoje surinkta 34 radiniai, kuriuos preliminariai galima datuoti II a.

Pastebėtina, kad abiejų šurfų aplinkoje dalis žvalgytos teritorijos turi paminklinį statusą, tačiau tai neapsaugo šioje dalyje esančių archeologijos objektų nuo ardymo naudojant žemę ūkiniam tikslams.

Reziumė vertimui į anglų kalbą.

Lazdininkų (Kalnalaukio) kapinynas

2009 metais KM tėsė Lazdininkų (Kalnalaukio) kapinyno tyrinėjimus ištirdamas perkasą 48 (34,45 m²) kapinyno P dalyje. Su R ir Š kapinyno vizualinės apsaugos zonoje - dirbamos žemės plotuose ištirti 2 žvalgomieji šurfai 1 (6,9 m²) ir 2 (7,56 m²).

Trys griautiniai palaidojimai ištirti perkasoje 48: 1 moters kapas 102 (gintaro verpstukas, miniatiūrinio keramikinio puodelio liekanos, žalvarinio įvijinio žiedo fragmentas), 1 vaiko kapas 103 (miniatiūrinis puodelis, titnago nuoskala, vėriniukas iš 2 gintaro karolių ir žalvarinių įvijėlių, lankinė laiptelinė segė, geležinis peiliukas), 1 vyro kapas 104 (miniatiūrinis puodelis, diržo žalvarinės dalys (sagtis ir diržo galo apkalas), įvijinis žiedas bei geležinio kalavijo fragmentai) datuoti VI a. antrąja puse.

Šurfe Nr. 1 ištirta 3 griautiniai palaidojimai: moterų kapai 105 (2 IV tipo kryžiniai smeigtai, 5 juostinės apyrankės), 106 (2 miniatiūriniai keramikiniai puodeliai, 2 įvijiniai žiedai, 2 žalvarinės apyrankės plačiais trikampaiais galais), vyro kapas 107 (3 geležiniai įmoviniai ietigaliai, dalgelės fragmentas, žalvarinis įvijinis žiedas) preliminariai priskirti X a. pabaigai – XI a. pr. Šurfo aplinkoje surasti 185 geležinių ir žalvarinių dirbiniai ar jų fragmentai iš suardytų griautinių ir degintinių kapų datuoti VII a. antrąja puse – XII a.

Šurfe 2 ištirtas griautinis vyro kapas 108 (žirgo galvos auka su geležiniais žaslais tarp dantų, geležinis įmovinis kirvis, profiliuotos IV grupės segės fragmentas) preliminariai datuotas B₂/C₁ periodu. Šurfo aplinkoje surasti žalvariniai dirbiniai taip pat būdingi šiam laikotarpiui.